

308469

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2 } చెన్నపట్టణము 1915 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 30 వ తేది శుక్రవారము } No. 26
సంపుటము. ౨. } రాక్షసనామ సంవత్సర ఆది కృత శాఖ మాస బహుళ కృదమం } నందిక ౨౬

Bhide & Sons, Sangli (Bombay Presidency)
Manufacturers of Improved
Ground Nut Decorticator or opener.
వేరుశనగలను ఒలుచు

నూతనాభివృద్ధినిందినయంత్రము

వేరుశనగకాయలను పగులగొట్టి లోపలిపప్పును
నలగకుండ తీయటకు యంత్రము నిర్మింపబడినది.

గుంతకల్లు, గుత్తి, కడప, ఆనోని, హిందూ
పురము, సేలం, ప్రొద్దుటూరు, యర్రగంటి, కడిరి,
కొండాపురము, మొలగు నోట్ల ఈయంత్రములు
ఉపయోగములో నున్నవి.

చక్కగా పనిచేయకలిగినది. ధరలు చౌక.
సచిత్ర ధరలవట్టిక కోరికవారికి పంపబడును.

బైడే అండు సన్స్,

సాంగ్లి - బొంబాయి రాజధాని.

మాయొక్క-జగమెరిగినమందులు

మాకాంపాండు సారసపరిల్లా.

రక్తమును శుభ్రపరచుటకును, పులిపిల్లను
పుండ్లను, వాతమెక్కువ, కీళ్లనొప్పులను, నయము
చేయుటకును, జేహమును చల్లజరచుటకును
మంచిమందు. సీసా 1-కి రు. 2

పేకేజి పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

మాయొక్క ఎలకిరు కాంపాండు.

నరముల బలకరమగు మందు. మానసిక శారీ
రక బడలికలను పోగొట్టును. సీసా 1-కి రు. 2

పేకేజి పోస్టు ప్రత్యేకము.

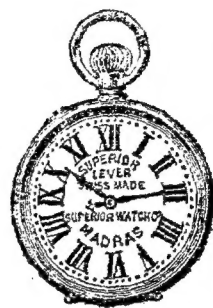
శ్రీ కృష్ణ బ్రదర్స్,

కమిస్సు డ్రగ్గిస్టు & ఆప్టిషన్స్,
828 తంబుకెట్టిపేడి, మదరాసు.

సుపీరియరు లీవరుజ్యూయల్లువాచ్.

గోలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజి 0-4-0.

దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారెంటీ గలదు.

ఈగడియారము డబ్బులుమీద మా
కంపెనీ పేరు ఎట్టినానానో ముద్రింప
బడి యుండును. ఇది చూడటకందమై
తలభీగమును, డబ్బు పూఫ్ అను గ్లాసు
డోమునుగలిగి మొరటుపనులకు దగి
యుండును. వెల్వెటుతో లోభాగమున
గ్యారంటీ చీటి అతికించుకొనును.
సీమనుండి మాకై తయారుచేయబడి
వచ్చినది. కాన నెవరియొద్దనుజెక్కదు.
ఒకరిొక్కరును తీయుదురను తలంపుతో తక్షణం వెలనుంచి
మి. కచాల కాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ధరగల గడి
యార మిదియొకటియేయని యనుభవంబున చెలియను. ఇది
కఠినకేక గడియారములు ఖర్చయి యోగ్యతాపత్రముల నంది
యున్నవి. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు.

సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ,

పోస్టుబాక్సు నెం 167, మద్రాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర.

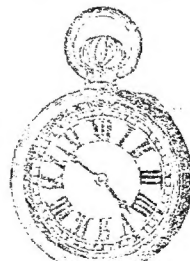
ఇతివృత్త రెండు సంఘాలు వెలువడినవి.

ఇం దన్ని దేశముల చరిత్రయు సులభముగ
భాషలో తగిన పటములతో కథలవలెవర్ణింపబడు
గును. చందాపద్ధతి సంవత్సరమునకు రమారమి
600 పుటలు) 6 సంఘములు, చందా రు. 2-0-0.
(పోస్టేజీతో సహా) ప్రవేశ రుసుము లేదు. సంవ
త్సరముచందా నూండుగ స్వీకరింపబడును.

వలయువాడు: --గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

చింతాడ్రెపేట, మదరాసు ఆంధ్ర ప్రదేశ్.

రాక్షసనామ సం॥ బహుమతి.

యాదినరకు నెమ్మ-చెంబె కమ్మయండిన
పాకెట్ గడియారమును యావంతత్వర
లహుతతీకై ఈ మాసాంతములోన
గోనువారికి 1-12-0లవనిచ్చెదమి త్వర
పడుడు. వి. పి. ఖర్చులు వేరు.

రాక్షసకోప లీవరు

జ్యూవెల్స్ గడియారము.

గ్యారంటీ 5 సం॥ లు ఇవ్వ
బడును. గోలుసుతో ధర 2-4-0 ఇది
మొరటుపని కుపయోగమైనది. రెం
డు ప్రక్కలను అద్దముగలను. చక్ర
ముల ప్రతి రంధ్రములకు కెంపులు
చెక్కియుండును. వేరేల ఈలాటి
గడియారము ఇంతెక్కడా ధుకు
గొరకద. దీనికి సమగునుడెఱుకొ
కటిలేదు.

ఎం. యం. స్వర్ణాక్షి కంపెనీ,

మలయ్యపేట, మదరాసు

యుద్ధ చరిత్రము

సంవత్సరాదినందిక! సంవత్సరాదినందిక!

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజ్యము ఆరవసంవత్సరాదినందిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆసందికయందు
విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ సైన్యసేవ, ప్రాచీనచరిత్ర, దేశ
చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హింసజాత్యుద్ధరణము, యోగవిద్య, ధీరాధాన,
మహావీరులు, ఈశ్వరమీమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర
మహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయొక్క నిపుడు లోకము
సంతయును కలనరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సముత్ మిగ్రాంధివిషయములతో
ముద్రింపబడుచున్నది:-

1. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, రుష్యా, ఇంగ్లాండు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల
చరిత్రములు పటములు; 2 యుద్ధమునకు ప్రత్యేకకారణములు పోక్షకారణములు; 3 యుద్ధ
వ్యూహములు, పాటిపటములు; 4 భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబల
ము పాటిపటములు; 5 దుర్గగుల్ఫ నిర్మాణము పాటిపటములు; 6 నానా రాజ్యముల సైన్యము
ల ఫిరంగుల పటములు; 7 రాజుల సేనాధ్యక్షుల చుంతుల సౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8
యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9 యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయ
ములను చెబుచు 400 పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములందఱు
ముగ నుండగలదు. పెద్దయోగ్యతయందు 300 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవ
త్సర పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తిశేషులైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి
రంగులపటమును చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదాకులకు	రూల	0	8	0
" అర్ధసంవత్సర "	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక కిమాసముల చందాదాకులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ వసూలుచేయబడును.

యుద్ధచరిత్రసంచికను బహుళగోచర విప్లవీనుడియను (చందాదాకులను కానివారును)
దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. అలస్యమైన యాశాభంగము కలగ వచ్చును.

దిన వారపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడుచున్నవి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాగ్యాలయము, తంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు.

పూర్వార్చన పరాయణుల చిత్రచర్యలు.

హిందూమతమునకు ప్రాచీనపరిశ్రమములు వానినె శ్రుతులందురు. శ్రుతులలోని భావములనే యాధారముచేసి కొని కొన్ని కల్పనలతో కొందరు మరికొంతకాలమైన పుస్తకములను ప్రచురించినారు. శ్రుతిస్మృతులలోనివిషయముల నెత్తుకొని మరికొన్ని కల్పనలతో కథలతో మరికొంతకాలమునకు మరికొందరు పురాణేతిహాసములను ప్రచురించినారు. శ్రుతిస్మృతిపురాణేతిహాసములలోని సారమునే భగవద్గీతాకారులు ప్రత్యేకముగ వెల్లడించినారు. వేదములలోగూడ వేదవేదాంగముల యందు విషయములు వేదవేదవిధములుగ ప్రాయబడియున్నవి. కాననే ద్వైతాద్వైత విశిష్టాద్వైతములను సిద్ధాంతత్రయము. నేర్పరచిన మధ్య శంకర రామానుజు లా వేదములనుండియే వారి వారి సిద్ధాంతమున కనుకూలించి భాగములను మాత్రము స్వీకరించి తక్కిన భాగమును విడిచిరి. కొన్ని భాగములకు ముగ్గురును మూడు విధములుగ నర్థముచేసిరి. వారు వారు గ్రహించిన భాగములు మాత్రమే దైవములనియు లెక్కినవి కృత్రిమము లనియు వారు వారు ప్రాసేయుండిరి. ఇట్లులే వారు పనిపట్టులలోను పురాణములలోనుగూడ కొన్ని భాగములు మాత్రమే యాధారములనియు తక్కినవి కల్పితము లనియు నుడివించిరి. కల్పితములు కానిందు కాకపోయిండు ప్రాచీనకాలమునండియు గూడ మహావిద్వాంసు లుండించు కొనన వారికిగూడ సీమత గ్రంథములు భిన్నాభిప్రాయములు గనే యుండినవి. అట్లుండుట చేసియే భగవద్విద్యయును నందును జీవేశ్వరసంబంధమునందును భిన్న భావములు కలిగినవి మోక్షవిషయమున భేదాభిప్రాయములు కలిగినవి. హరి, హరుడ, దేవి, గణపతి, పరబ్రహ్మము నను వారిలో నొక్కొక్కరు పరమాత్మయ్యయ్యొక్కొక్కరు సిద్ధాంతము చేసిరి. భగవంతుడు సగుణుడని కొందరును, నిర్గుణుడని కొందరును వాదించిరి. ఈతగవులు తీరనేలేదు. వీరివాదములు పరిష్కరింపబడనేలేదు. ఈవిషయముల నందఱునుకలసి చర్చించి పండితులలో హెచ్చుమరికి సిద్ధాంత మొనరించినరీతి సంగీకరించినందుడేమో నిన్ను సిద్ధాంతము లుండుట కవకాశమేలేదు. అట్టి సామరస్యము లేకుండుటవలననే నేను మనము లెక్కలేని సిద్ధాంతములను చిత్తుకొనవలసినవచ్చినది. ఇంకొకచిత్రము జరుగుచున్న పద్ధతికి భిన్నముగ నూతనపద్ధతి మరియొకటి బహులు దేసినవో నది యోగ్యమైన నయోగ్యమైననుగూడ దానిని గమనించి చర్చించి చూచునంతటి యోషిక మనవానికి ప్రాచీన కాలమునుండియు న్యుగముగ నేయున్నది. అద్వైతము ద్వైతము విశిష్టాద్వైతము ననునవి నేను త్రిమతములని యెల్లవారు సంగీకరించుచున్నారగుదా. వీనిని మొదట సిద్ధాంతీకరించు నపుడు మత కర్తల గుళంకర మధ్య రామానుజు స్వామి లకు గూడ నెన్నియో అభ్యంతరములు కలిగింపబడినవి. వారిసిద్ధాంతము ననుసరించినవారు మొదట మిక్కిలి తక్కువగానే యుండుగదా. వారెన్ని భాషలలో వదలనినవారైరి. బహిష్కారమునకు ముగ్గురు మిక్కిలి పరుగుగలిగి యుండిన. మధ్యస్థామికి బహిష్కారము మధ్య సిద్ధాంతావలంబకులకు బహిష్కారము. రామానుజునకు బహిష్కారము, విశిష్టాద్వైతకులకు బహిష్కారము. చాకలి మంకలి కుమ్రురి కుమ్రురి వడ్డంగిగూడ వారి కెట్టిపనియును చేయరాదనిగూడ వపుడు మనవా రాజ్యాపింపకపోలేదు. కాని, కొంతకాల మగుసరికి కొన్ని వ్యంద్యయుద్ధములు శిరస్తాదనములు దంతభిన్నములు ముష్టి మలయుద్ధములు జరుగు సరికి కొంత ప్రాతిపదికనకి కొన్ని సంవత్సరములు జరుగుసరికి ఆవిధి వాటివిధికి వచ్చుట మునుగుతోలిగించి యొకరియొకరు మొకరు చూచుకొనుట. వివేకజ్ఞులు తోలిగించి విష్ణుభక్తుడు భవభక్తునిచూచుట క్రమక్రమముగ మాటలాడుట యొకరియొకరు కొకరు వెళ్లుట చివరకు మత త్రయమును సమానగౌరవాములే యని నిర్ధారణముచేయుటయును మాత్రమే సిద్ధించింది గాని ఇచ్చిపుచ్చుకొనుటలు పంక్తిభోజనములు సంబంధ భాంధవ్యములును వాటికి నేటికిని జరుగనేలేదు. ఇప్పటికైన వానిని జరుపుట శిష్యాచరణము కాదు. సంస్కరణము లలోనే వేరవలసినదిగా నున్నది. మనదేశీయులకు యొక్కాయొక్క విచారణచేసి తమంతికమునకు సత్యముగ్రహించి దాని ననుకరించుట యందు తృప్తిపాము సాహసమును మొదటిపండియును లేనే లేదు. తమకు న్యాయముతోచిన కార్యములైనను వారుచేయ సాహసించరు. ఎదుటి రిని ముందనకు బంపి తాము వెనకబడుచుండురు. కొన్ని కోరికలుగూడచి ఆయాచారములనంతట

ప్రాకినపుడు దాని ననుసరించెదరు. ఇందులకు ద్వైతమత వ్యాపనము ప్రబలిందర్పము. పాదమతవ్యాప్తిగూడ నిట్టిదే. మొదట మనవారు పలుభాషలందెట్టి మధ్యాచార్యులవారిని బాధించిరి. నేడాయన త్రిమతస్థాపకులలోనొక్కరిని పూజించబడుచున్నాడు. పాదమతావలంబులనిపారదోలబడిరి. నేడుబుద్ధాచార్యుడు భగవదవతారమనిపూజింపబడుచున్నాడు. వెనుకటి సంగతులెందుకు? ప్రస్తుతవిషయములనుచూచుడు. విధవావివాహ విషయమున నెంతెంతగందరగోళములు మొదటజరిగినవి. మొన్న మొన్నటిసంగతి గదా. నేడుమాడుడు సర్వసాధారణముగ పట్టణములలోను నగరములలోనుమాత్రమేగాదు. పల్లెలలోగూడ విధవావివాహములు చేసికొనినవారితో చాల మంది కలసి భుజించుచునేయున్నారు. విదేశములకు పోయినవచ్చిన వారికి వెలియుని యనుచున్నారగుదా. ఏమి తెలి. ఎంతమంది వెలివచ్చుచున్నారు. వారిని బంధువులు చేర్చుకొనుచునేయున్నారు. వారితో వారిబంధువులు మిత్రులు కలసి భుజించుచునేయున్నారు. ఎంతమందిని వెలిజేయగలరు. వెలియును లేదు గిలియునులేదు. ఇంకొకటి చూడుడు. మనవారు మంచినీ గౌరవించినవలన చేసినవారి నెననాదరించిరా? లేదు. వైద్యముచేయువారు, సంగీతముపాడువారు, అపరకర్మము చేయించు వారు శివార్చకులు (శివలలు) విష్ణుర్చకులు (నంబులు) వీరందఱును సంఘముచేసంగీకరింపబడినవారేగదా? వీరందఱును వెలిజేయబడినవారే. దేవాలయములో నున్నంతసేపును ఆర్చకులు పూజియులు. వారిచ్చిన తీర్థప్రసాదములు మనము స్వీకరింపవచ్చునుగాని వానిని మనపక్షిని వెట్టుకొని భోజనముచేయరాదు. ఆహా ఏమిచోద్యమైన ఏదీకట్టి. ఎంతోమారు మొదట? మాదిగరాముడు ఆగ్రహారమువిధానమునకైన రారాదుగదా. రామునల్లుడు నువ్వుగాదుకొక్క ప్రవచనమును పుచ్చుకొని నువ్వు య్యజ్ఞవాని చేరువెట్టుకొనిరాగా నేనునవారు నోరెత్తలే! ఎంత జ్ఞానసంపన్నులయో పరికింపుడు. మొదట మహమ్మదీయులను పాశ్చాత్యులను మనవా రెంటుల చూచిరి. వారిగాలి తగిలిన స్వామిచేసి మర్దు జండ్రియులనువేసికొని సహస్రగాయత్రి చేసికొనిన గాన ప్రావీణ్యముండదని మనవా రెంటులనే చేసియుండిరి. తురకవాడెక్కడ స్పృశించిన నక్కడికి కొని వేయవలెనని మన మిప్పటికిని ముసలమృత్యునోట వినుచుండుము. ఇది కేవల మతికెయోక్తి యని తలపరారు. అట్టివారు నేను మహమ్మదీయులను పాశ్చాత్యుల నెంటుల చూచుచున్నాడు. ఏమియు నరమరికలేకుండ చూచుచుండుటలేదా? ఇది స్వభావ మెవోయినది. మంచిగాని చెడ్డగాని ముందు నిరసనము, గోల, వ్యతిరేకము. తరువాత నదాసినత క్రమక్రమముగ నాదరణమును గౌరవమునుచూపుటకు మనవారల నాటుపడియున్నారు. నిజముగ నిది దేశభావ్యాగ్యమే. ఏమనవలయు ఏమిచేయవలయు కార్యసిద్ధి నుపేక్షించువారు దీని నుపేక్షచేయవలెను. జంతు లేకుండకార్యనిర్వహణమునకు గడగవలయును. పిమ్మటసంఘము. తాటికి నడకగల మందకొడిసంఘము కేలుపెట్టి పెట్టి తిట్టి తిట్టి గొంతుపగుల బొంగుతునోన నోటమాటరాక ఎడకొలిగి దూరముననుండియే యులి కులికి పడుచు పులుకు పులుకు మని చూచి చూచి మెల్ల మెల్ల న అల్ల నల్ల న, అడుగు న అడుగు చేయుచు అంత సంత నాగుచు, మరల ద్వైతము దెచ్చుకొని మరియొక యడుగు కట్టుచు కొన్ని పదులు నూర్చు, రందలు వచ్చరములు గడుచు సరికి భయము వాసి మనల జేరగలదు. కాన శిష్యుగామియును హిరణ్యకుడు మందగామియును మంధునికొరకు వేచి యుండినవో. తానుగూడ కిరాతునివలకు చిత్తునుగాన తాను సాహసించి పరునిడి లిప్పించుకొని వేటగాని తిప్పల తెట్టుచు మంధునికొడ గాపాడవచ్చునను విషయమును సంఘ సంస్కరణాభిమానులందఱును లెస్సగ గ్రహించి వాక్కురత్నమును వదలి పెట్టి కార్యకూతత నగపరుడగునని విన్నవించుచున్నాను:— ఇటులాక సంస్కరణాభిమాని.

మాధుర్యమునకు పూచీపడగలము స్వచ్ఛమును, సజాతీయమునగు, తెల్ల ఖర్బూజా, మామిడిపండ్లు, బజారు ధరలకే ప్రసిద్ధి కెక్కిన మా “లక్ష్మీ పట్టణమందలి” “అవుడే సిద్ధ స్టోర్సు” వారివద్ద దొరకును. మంచివిత్తనములు దొరకును. అన్నిరకముల మొక్కలు సప్లయిచేయబడును. కేటలాగు ఉచితము కావలసిన వారు — SUPERINTENDENT, Oudh Seed Stores, Lucknow.

THE HOME HYGIENE.
A practical Guide to Health.
By Dr. A. M. Masilamoni Mudaliar L. M. S.
A useful book to parents, mothers, and youngsters.
200 pp. Price Rs.-1-net.
CHANDRAHASA.—A Drama in English,
By late K. Krishna Rao. B.A., (Sub-Judge, Cochin)
A little Drama for young and old to Stage or read.
Health and Strength Rules.
By Dr. Sri Ram of Panjaub
A presentation booklet useful for young boys and girls to be had free for 1 anna stamp.
Apply to:— **Hebbbar Brothers,**
Printers, Engravers, Rubber Stamp Makers.
UNGAPPA NAIKA ST. MADRAS E.

వాతావరణ సిద్ధి.

1915 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 30-వ తేదీ.

ప్రదేశములు.	ఏప్రిల్ 30 వ తేదీ, ఉదయం 8 గంటలకు వాతావరణములు అంగుళములు	కడచిన 24 గంటలలో, సీదను ఉష్ణోగ్రత		మగ పాతము.	
		అంగుళములలో	సెంటిగ్రేడ్లలో	కడచిన 24 గంటలలో	8 వ ఏప్రిల్ మొ. నేటికి
గోపాలపురము	29.848	88.1	79.7	...	0.54 0.77
వాల్తేరు	29.968	88.6	78.1	...	1.81 0.83
కాకినాడ	29.853	88.2	76.8	...	2.41 0.59
బండరు	29.854	91.8	76.2	...	0.83 0.64
గుంటూరు	...	98.0	76.7	...	1.12 ...
నెల్లూరు	29.841	96.9	79.9
మద్రాసు	29.847	92.9	78.1	0.43	0.52 0.60
కడపూరు	29.840	92.5	79.0
నాగపట్టణము	29.842	93.2	79.4
కొలంబూ	29.816	90.1	75.8	...	4.78 0.07
తిరువనంతపురము	29.804	89.0	76.0	...	3.82 4.49
కొచ్చిక్	29.815	91.8	77.9	...	5.66 4.98
కల్లికోట	29.818	91.6	77.1	0.12	6.16 8.75
మంగళూరు	29.817	93.0	78.6	0.02	0.51 1.41
బొంబాయి	29.856	90.9	80.2	...	0.04 0.06
హైదరాబాదు	29.823	97.7	76.1	...	0.69 1.3
ఆనంతపురము
బళ్లారి	29.827	103.2	74.2	...	0.94 0.82
కర్నూలు	29.869	99.8	77.4	...	0.12 0.63
కడప	29.824	103.1	79.6	...	0.02 0.51
తెలంగాణ	29.818	91.0	69.8	...	1.61 1.29
కొడైకనాల	22.768	63.5	53.3	...	3.92 4.10
ఉదకమండలము	28.004	71.5	49.7	0.03	1.87 2.23
కొయంబూరు	29.834	94.6	71.1	0.39	0.78 1.51
నెల్లూరు	29.842	95.7	76.0	...	1.17 0.91
సేలము	29.8.8	99.8	77.2	0.36	0.57 1.92
తిరువనాపల్లి	29.839	100.1	72.8	0.40	0.60 1.68
పుదుకోట	29.832	95.8	79.4	0.03	4.04 1.35
మధుర	29.828	98.0	76.1	...	1.05 2.15
తిరువల్వేరి	2.54 2.82

వాతావరణ విభజనము నిన్నటివలెనే బర్మానుందు హెచ్చుగను అభాతముగను దక్షిణమున తక్కువగనున్నది. దక్షిణభాగమున నూతనముగ నభివృద్ధి కలుగుటకు నిర్ధారణ మగు నూతనలలేవు. ద్వీపములలో తూర్పుగానుండు చిన్న పురితీరమున కొన్ని ప్రదేశములలో వాయవ్య వాతావరణము వీచుచున్నట్లు తెలియవచ్చింది. కాని ఈ వాయుచలనము చాల లఘువును సానికము నేమున్నది. ఈ వాయుచలనము చెన్న పురి తీరమున కొద్దిగ వృద్ధిచేసి నితరభూముల కొద్దిగ హెచ్చియు నున్నది. మొత్తముమీద సాధారణముగ సామాన్యస్థితికి తగ్గియున్నది. రాత్రియును పగలునుగూడ ప్రతిఫలమునందు నుష్ణస్థితి సామాన్యస్థితికి నగ్గియుండుటయే నీ సాతమునకు కారణము. వాయుచలనము మందగించుటవలనను ఉరుములతో గూడిన వాఃలు చెదరపాలుగు పడుచుండుటవలనను లేదు హెచ్చుగానున్నది. ఆరణ్యము దక్షిణభాగమున నాకాశము మేఘానితోధమైయున్నది. చెన్న పురికి దక్షిణభాగమున ఉరుములతోగూడిన వన్నము కురియుచునేయున్నది. దక్షిణమున వాతావరణమింకను చంచలముగనే యున్నది.

ఆర్. ఎల్. జోన్సు
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

బల్లారిసరసవిద్యోగిని సభ

పై సభ వారు

మేనెల 1-వ తేదీ రాత్రి 9-30 గంటలకు

లవ-కుశ నాటకమును

2-వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రం 5-30 గంటలకు

కృష్ణలీలా నాటకమును

విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో ప్రదర్శింతురు.

టిక్కెట్లధరలు మామూలు ప్రకారమేను.

రావుబహదూరు సి. హెచ్. గౌడు. జి. మాధవరావు, జనరల్ మేనేజరు.

కావలెను

సమృద్ధిమైన క్రొత్తమార్పులతో కూడినట్టియే వ్యాపారమును కొనసాగించుటకు ప్రధాన ఏజెంటును, జిల్లా ఏజెంటును, డివిజను ఏజెంటును కావలెను. వారికి నెలకు రూ. 20 లు మొదలు రూ. 50 లు వరకును జీతములు ఇయ్యబడును. వైగా అలవెస్టులకూడ ఇయ్యబడును. పనిచేయు సమర్థతపరమైనవలె కలిగినట్లు సర్టిఫికేటు లుండవలెను. కొద్దిమందిమాత్రమే కావలెను. ఇష్ట మాన్యువారు వెంటనే ఈగడుగు చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

ఎ. యస్. రంగను,

ఇండియా ప్రావిడెంటు కంపెనీ,

81-ఏ. తేరుపేడి, తిరువల్లి క్లె-జి, చెన్నపట్టణము.

స్థానిక వార్తలు

కాలమూసస్థితి:—నిన్న సభికోష్ఠస్థితి 92 మాత్రము. అధిమోక్షస్థితి 78 మాత్రము.

దీపములవేళ:—నేడు రేపు సాయంకాలము 6.52 గంటలకు దీపములు వెలిగింప వలయును.

జ్యోతిషాంధూదేశ బ్రహ్మసమాజము:—ఆస్వాపిల్ల వీధి నెం 97 ను ఉపాసనా మందిరమున ఎల్లుండి యాదివారము సాయంకాలము 6 గంటలకు గోవిందను బి. ఏ. గా ఆ పాసనాకార్య సంతర మాంగ్లేయమున బోధించెదరు.

శ్రీగంధి దంపతులు:—వీరు నిన్న రాత్రి గౌ. బి. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి సమేతము బ్రాంక్వివారునకు బైలుదేసి వెళ్లి; ఆచట రెండు దినములండి తిరిగి యాది వారము తెల్లవారుసరికి చెన్నపురి చేరుదురు.

ఇంగ్లీషుమొదలలు:—రై ఆటండ్లు సకాలమున వచ్చు నెడల, ఇంగ్లీషుమొదలు రేపు శనివారము సాయంకాలమించు మించు 4-30 గంటలకు జనరలు బొప్పాఫీసులో బట్వాదాకు సిద్దముచేయబడున; బొప్పాబాక్సుగలవారి ప్రత్యేకపు సంయు 8-30 గంటలకే సిద్దముచేయబడును.

మహాభివృద్ధి సంతకము:—రేపు శనివారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు పచ్చయప్ప కళాశాల ద్రావిడపండితులు సి. ఆర్. గోవిందరాజమొదలియారు గారు శాండితోపు పరచేరి యందలి పంచములకు నిన్ను బాత్తుధరణమును గూర్చి యుపన్యసించెదరు. రిటైర్డ్ సిరస్టాదారు పి. ఇ. మధర్వముమొదలియారు గారగ్రాసనాధి పత్యము వహించెదరు.

లక్ష్మీహిందూ బాలికా పాఠశాలపై దావేట:—అప్రమత్త వర్గత్యుత్పవము ఎల్లుండి యాదివార మపరాహ్ణము 8 గంటలకు బొప్పాఫీసున కమరుగానున్న పాఠశాల భవనమున జరుగును: విద్యార్థినులకు బహుముతులు పంచి వెట్టబడును. పి. ఎస్. మత్తుసామినాయుడు గారగ్రాసనాధి పత్యము వహించెదరు.

చెన్నపురి యుపాధ్యాయుల సంఘము. — రేపు శనివారము సాయంకాలము 4-30 గంటలకు పచ్చయప్ప కళాశాలలో నొకసభ సమావేశమగును. అప్పుడు నెల్లూరు నందు సమావేశముకానున్న యెడ్డుకేమల్ కాస్ట్రెన్సునకు ప్రతినిధు లెన్నుకొనబడుదురు; ఆ కాస్ట్రెన్సులో చర్చింపఁ బడదగిన విషయములనుగూర్చికూడ నాలోచింపఁ బడును. మేనెల 2-వ తేదీ యాదివారమునాఁ డపరాహ్ణము 2 గంటలకుపంపుమువారు తిరువల్లి క్లె-జిలో గౌ. బి. ఎస్ శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి గృహమున సమావేశమై తీర్మానముల మనోదాను తయారు చేయుదురు.

మోటారుపై కెలు ప్రమాదము. — నిన్ను తెల్ల వారి మాంటుకోడునందలి యావధవక్షతలు డబిల్వూ. ఇ. స్మిత్ అండు కంపెనీ వారికి సంబంధించిన హార్వర్ గార్ తమమోటారుపైకిలలో బైలుదేటి మెపుగేట్టుదగ్గఱ తిరుగుచుండగా, ఇంచుమించిరువది సంవత్సరముల వయసు గల హిందూ యువజను డొకఁడు ప్రమాదవశమున కొట్టుకొని క్రింద పడిపోయెను; నైకిలుబండి యతనిమీదుగా పోయెను. అదురదృష్టవంతుఁడు కొంతకాలము స్పృతితప్పి యుండెను. హార్వర్ గార్ రతనిని మెపులొనికి తీసికొనిపోయి తెలివైనవృత్తునుపయిల్చి, తదనంతరము చికిత్సార్థము రాయచేయిందలి యాసుపత్రికిపంపిరి. హార్వర్ గారి కుడిభుజమునకుకూడ కొన్ని చిన్న గాయములు తగిలినవి.

లాడ్ గోవిందదాసుగారి యాతివ్యయము. — లాడ్ గోవిందదాసుగారు ధర్మపత్ని సమేతము నిన్ను రాయచేటునందలి తమభవనమున శ్రీగంధి దంపతుల కుపాహారాలిధ్యము నొసంగిరి. హితులును గుజరాతులును చాలమంది సమావేశమైరి. శ్రీలక్ష్మ ప్రత్యేకస్థుల మేర్పాటు చేయబడినది. పుత్రమౌగేనకులు విశాలముగు నలంకృతమంటపమున సభ గావించిరి. భార్యపట్నగ్రహవాసంతరము లాడ్ గోవిందదాసు గారాంగ్లేయమున శ్రీగంధిగారికి స్వాగతమొసంగిరి. దివాన్ బహదూర్ గోవిందదాసు వసుధుధిదాసుగారు గుజరాతీ భాషలో నొక సమ్మానపత్రమును చదివిరి. ఏకదర్శము ప్రత్యేకించి (వాయలండి) యాంగ్లము గుజరాతీ కార్యము లనేకము పఠింపబడెను. శ్రీగంధిగార్ రాంగ్లేయ గుజరాతీ భాషలలో ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. తదనంతరము ఫలాహారము లొసంగబడెను. సభ జరిగినంతసేపును ఇండియన్ బ్యాంకు గానవినిోదము గావించుచుండెను.

నీజను తెలిగ్రాము:— ఈనెల 24-వ తేదీతో నంతమైన వారమునగూర్చి యీక్రింది తంత్రివార ప్రకటింపఁ బడినది:—నాన విశాఖపట్టణము జిల్లా ప్రాంతములలోను దక్షిణ కండాలోను బాగుగా కురిసినది; నీలగిరులలో నొకవిధముగా కురిసినది; తక్కిన జిల్లాలలో కొన్నిచోట్ల కొంచెముకురిసినది, మిక్కిలిచోట్ల కురియలేదు. చేలమిడివైరు లొకవిధముగాను బాగుగానున్నది. మిక్కిలిచెత్తు మెట్టవైరులు కొంత జరుగుచున్నవి. పంటలు మొత్తముమీద నొకవిధముగాను యథా ప్రకారముగా నున్నవి. వరిచెత్తుకు మెత్తవైరులు యథా ప్రకారము నాటబడుచున్నవి. పశువులస్థితి మొత్తముమీద బాగున్నది. గుంటూరు కర్నూలు తిరుమనాపల్లిజిల్లాలలోనుగంజాముగోదావరిజిల్లాలయొక్కయు దక్కనుయొక్కయు నెల్లూరుదక్షిణార్కాటు జిల్లాలయొక్కయు యునదిమిజిల్లాలయొక్కయు పశ్చిమతీరపుజిల్లాలయొక్కయు తిరునల్వేలివా దక్షిణపుజిల్లాలయొక్కయు భాగములలోను తప్ప, నీటిపనలి సమృద్ధిగానున్నది. గుంటూరుజిల్లాలలోను దక్కనులోను పశ్చిమతీరపుజిల్లాలలోని మరి యారుజిల్లాలభాగములలోనుకొప్పు పచ్చిపసుద్దిగానున్నది. పశువులమేత సమృద్ధిగా నున్నది. నెలలు తగ్గుచున్నవి.

మదరాసు మహాజన సభ. — దీని ప్రతి సాంవత్సరిక సభ నిన్న సాయంకాలము సభా భవనమున జరిగెను. గౌ. నవాబు సయ్యద్ మహమ్మద్ సా హేబు బహదూరుగారు గ్రామసాధిపత్యము వహించిరి. సభ్యులు చాలమంది వచ్చియుండిరి. కార్య నిర్వాహక సంఘము వారు 1914 వ సంవత్సరపు కార్య నివేదన గ్రంథమును సమర్పించిరి. అది చదివినట్లే భాసింపబడి యంగీకరింపబడినది. సంతకరారంభమున 440 మంది సభ్యులుండిరి, సంవత్సరపుమున 99 మంది సభ్యులు నిలిచిపోయిరి, 18 మంది క్రొత్తగా చేరిరి. సంవత్సర ముమాలాంతము మహాసభ వారు నాలుగు పర్యాయములు సమావేశమైరి. కార్య నిర్వాహక సంఘము

వారు పదిపర్యాయములు సమావేశమైరి. సభకు వానినంత మంది గాకపోవుటచేత రెండు పర్యాయములు కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి సభలు నిలిపివెట్టిరి. కార్య నిర్వాహక సంఘ సభలలో సకుటున సభ యొకటింటికి పదిమందిచొప్పునవచ్చెరి; దా కి పూర్వపుసంవత్సరమునందు సకుటునహాజరయిన సభ్యులసంఖ్యకూడనిదే. వివిధోపసంఘసభలకు సమావేశమయి కనేకపర్యాయము లేర్పాటు జరిగెను గాని యట్టిసభ కొక్కదానికైనను సభ్యులు సరిగా వచ్చినవారుకాదు. సంవత్సరారంభమునకు 2,408-4-10 లు నిలువయుండెను; సంవత్సరంతములోపలను 2,762-6-4 లు వసూలైనవి. సంవత్సరముమాలాంతమున, 1,981-6-4 లు నెలవయ్యెను; సంవత్సరంతమున రు. 3,284-4-10 లు నిలువయున్నవి. కార్యనివేదనగ్రంథముమోదింపబడినతరువాత నీక్రిందివిధముగా కార్య నిర్వాహకులెన్నుకొనబడిరి:—అధ్యక్షుడు—గౌ. నవాబు సయ్యద్ మహమ్మద్ సా హేబు బహదూరుగారు. ఉపాధ్యక్షులు—దివాక్ బహదూరు ఎల్. ఏ. గోవిందరాఘవయ్యరు, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు; ఎస్. శ్రీనివాసయ్య, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు, కార్యదర్శులు—కే. ఎస్. అయ్యోఅయ్యరు, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు; కో. శాధ్యక్షుడు. సి. గోపాలమోహనుగారు. కే ఆర్. నుబ్రహ్మయ్యశాస్త్రి, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు ధర్మకర్తలు:—హైకోర్టుకీర్తి ఎస్. కన్నురంగయ్యంగారు, టీ. రంగాచారియంగారు, సి. పి. రామస్వామయ్యంగారు. కొంతమారును చర్చజరిగినవెనుక 20 మంది సభ్యులుగల/కార్య నిర్వాహకసంఘ మెన్నుకొనబడినది; విద్యాభివృద్ధియులకును, ప్రజాధనాధి క విషయములకును స్థానికస్వరేపాలన ప్రజాశాస్త్రి విషయములకును నానావిషయములకును ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగ నైరుపసంఘములు కూడ నెన్నుకొనబడినవి. అంతట ఎస్. సత్యమూర్తి గారు తమ కీక్రింది తీర్మానమును ప్రతిపాదించ నట్లేముకలదని బాబుమూలముగ వ్యక్తీకరించిరి:—“ఎండకాలపు నెలవుల తరువాత నాలుగునెలలు నెలవు తీసికొనుటకులగ ఖాళీపడిన హైకోర్టు నడ్డి పదవికి మదరాసు ప్రభుత్వమువారిక హైందగ న్యాయవాదిని నియోగింపవలెనని మహాజన సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు” ఈ తీర్మానమును కార్యదర్శిగారు సభవారి కలుకపఱచిరి. దీనినిగూర్చి నోటీసియ్యబడలేదని విద్యాసాగర పాండాగార్ రభిప్రాయపడి విషయము ప్రముఖమైనదియు, సత్వరముగ జరగవలసినదనియు, ఎండకాలపు నెలవులనిమిత్తము హైకోర్టు నేడు మూయబడుననియు నెలవులతోనే యీ నియోగము జరగుననియు సత్యమూర్తిగారు నూచించిరి. రావుబహదూర్ ఎస్. సి. రాజగోపాలా చాక్రయ్యగారి తీర్మాన మనపాయమైనదని చెప్పిరి; దీనిని కార్యదర్శిగారు పహాదింపవచ్చునని మరియొక సభ్యుఁడు ప్రతిపాదించెను. ముందునోటీసియ్యకయే నిర్ణీతకార్యక్రమములోలేని యేతీర్మానము నైనను నుపహాదించుటకు కార్యదర్శికిగల యధికారమును పురస్కరించుకొని సి. గోపాలమోహనుగారు తీర్మానము నుపహాదించిరి; కే. భాష్యమయ్యంగారు రనునదించిరి; సభవారేకగ్రీనముగ నామోదించిరి. అగ్రాసనాధి పతిగారికి కృతజ్ఞతాభివాదము లర్పించుటతో సభసమాప్తమయ్యెను.

ఆంధ్ర మహాజనసభ - విశాఖపట్టణము. విజ్ఞాపనము. మన మహాజన సభ సమీపించుచున్నది. మీ మీ ఊళ్ళ నుండి ప్రతినిధులకు ఎన్నుకొని ఎంతమంది వచ్చెదరో తెలుప; గలందులకు మేము కోరిన కోరిక మీలో కొందరు తీర్చినారు అట్టివారి కనేక వందనములు. ఇంకను అనేకులు మా కోరిక తీర్చుననియున్నారు. అట్టివారు దయచేసి సాధ్యమగునంతవరకు ప్రతినిధుల నెన్నుకొని మాకు తెలుప మిక్కిలి కేడెదము. ఈ క్రింద స్వచ్ఛమారింపిన విషయములు చర్చింప దలచి కొన్ని వానిలో ముఖ్యములు చేర్చవలసిన వేవైన నుం. పోయిన తరువాత చేర్చవగును. కాన అట్టి వేవైన నుండి యెడల మహాజనులు మా కవి మే 5 తేదీలోఁగా పంపెదగాక. చర్చింప దలచిన విషయములు:—1. ప్రత్యేకాం రాష్ట్రము. 2. ఆంధ్రుల విశ్వ విద్యాలయము. 3. నెల్లూరు జిల్లా కళాశాల. (బి) వ్యవసాయక వైద్యకళాశాల. (డి) బోధనాధ్యక్షన కళాశాల. 4. నీరింగు కళాశాల. 5. శ్రీలక్ష్మ ఉన్నత పాఠశ్రామికపాఠశాలలు. 6. జయపురపు ఇరుపక ఇరుపదారి, నీరువంచ ఇరుపదారి, విశాఖ ప్రారంభవిద్య 7. నిమ్మ బాత్తుధరణము 8. ఆంధ్రదేశఆర్థికస్థితినిష్ఠయము. 9. కా

వీలగునని నాకు తెలియజేసిరిగాన విద్యార్థులందరి కార్యనిర్వాహక సభకడదెంచి ముందు సభాజన జయప్రదముగ జరుపుటకు బ్రహ్మాంతురుగాక. ప్రతిజ్ఞా కొడయిన వచ్చిన మనము చేయదలచిన కార్యములు శీఘ్రముగ నేరవేరునని నాయభిప్రాయము.

హెచ్చరిక.

గంగా, గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరుజిల్లాల విద్యార్థుల లీగను నాయకుల గూర్చి యోజించినందుము యొక గొప్పవిషయమే. విశాఖపట్టణపు విద్యార్థులు, సభ ఆపురమందు కూడును కాన మన సభకు వత్తునని నాయభిప్రాయము. ఇక సుత్తరమండలవిద్యార్థులు ఈవిషయమును గూర్చి యేమాత్రమును నాలోచింపకుండుట యెంతయో శోచనీయము. మనవల్ల నుండియొక్క విద్యార్థిమాత్రమే ఆంధ్రప్రదేశ్ కు ప్రాసీయుండెను. అందుకు సభను ఆంధ్రవిద్యార్థిసభగా మార్చవలెనని నుడివెను. ఆయన, ప్రస్తుతమందున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ కు జరుగు లేఖా ప్రతుత్తరములను జూచుచున్నట్లు కాన్పింపదు. కాన నోదత్తమండల విద్యార్థులారా! మీ రీవిషయమును గూర్చి మినిస్ట్రీ తాల్చి పోయియున్న శీఘ్రముగ డెలియజేయుడు. ఆ శ్రద్ధచేసిన లాభములేదు. మీరందఱు మీమిత్రులను నీవిషయమును గూర్చి ఘోషింపి విశాఖపట్టణమును తోడ్కొనిరండు. ఓ ఆంధ్రవిద్యార్థిసోదరలారా! మన మందఱము సుఖభావము ఈవిషయమున చూపినగాని మన సభ జయప్రదము కావరదని యెరిగి యెల్లవరు సభకడదెతురుగాక!

మండ్రి తేనుమల్ల వెంకటేశ్వరరావు.

IV

ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభ ఈసంవత్సరమే జరుపవలెనని కొందఱు విద్యార్థులు పట్టుపట్టి అది నేరవేర్చుటగాను ప్రయత్నములు మిక్కిలముగా నుజ్జమిస్తుండుట మిక్కిలి సంతోషపడని యున్నది. కాని మొట్టితీర్చి ఆంధ్రదినపత్రిక యందు ఎవరో కొంచెము నూత్నబుద్ధిగల విద్యార్థి, తొందరపడిన ఆసలు సున్న మగునెమాయని భయపడి కొంచెమునంది సలహా ఇచ్చెను. ఆసలహా, నిజముగా ఆలోచించినయెడల మంచిదేగాని, ఆ ప్రకారము మన ఆంధ్రవిద్యార్థిసభను ఇంకొక సువత్సరమునకు మరల్చుటకు, విద్యార్థులు కొంచెమచ్చినను, అవసరములేదేమోయని నాతలంపు. అయినప్పటికి బళ్ళకు తోలడం మొదలు పెట్టరలెనుగాని, ఆలోచింపలే ఒక్కొక్కప్పుడు ఒకటే ఆలోచనే అవుతుంది. ఆంధ్రవిద్యార్థిసభ ఎట్లుతీరెనను అవసరమండినో, అది ఈసంవత్సరమే అని నాయుద్దేశ్యము. ఈ విషయమై కొంచెము ఆలోచింతు.

ఇప్పుడు ప్రశ్నయ్యవలె గొప్పయెడల ప్రపంచమును మంచిచేయుచున్నదను సంగతి అందఱును తెలిసినవిషయమే. అందు, మనప్రభుత్వమువారు ఆంగ్లేయులను, మన హైందవవీరులను, వ్యాయముకొలెట పోరాడుచున్నారను సంగతికూడ అందఱికి తెలియును. ఈయుద్ధమునకు, ఆంగ్లేయువిద్యార్థులు ఎట్టిజేహితైక కార్యములను జేయుచున్నారో, వారిని మనలనుకూడ జేయుచున్నట్లుకు మనగవర్న మెంటు వారిని మనము కొరవలయును. యుద్ధభూమికి మనలను వెళ్ళి నీయనప్పటికి, యుద్ధముచేయువారికి ఈవలనుండియే మనముచేయుగల యుపకారములను జేయనిచ్చుటకు నేవనలెను ఈయుద్ధము ముఖల వచ్చుసంస్కరమునకు యుండవలెదో ఎవరికిఎలాక?

ఇంకొకసంగతి కలదు. ఆంధ్రవిద్యార్థివిద్యాలయము గూర్చి పెద్దలు చాలమంది ముచ్చటించిరి. కాని ఆంధ్రదేశమునందలి గల విద్యార్థులందఱు తెలివితెచ్చుకొని ఒక్కసర్వముతోమాకు ప్రత్యేకపు విశ్వవిద్యాలయము లభించినచో మాదేశము అజ్ఞానాంధకారమునుండి వెకిరాదని గవర్నరుగారికి మొలలిడినచో, ఎంతవారు గానుండును? ఎక్కడో విశాఖపట్నంలో చదివే విద్యార్థిని ఎక్కడో రామేశ్వరంలో ఉండే ఉపాధ్యాయుడు ప్రశ్నిచేస్తే, నూటికి పదిమందినందున ప్యానుకాక ఏమవును? ఈ యుద్ధమునవలెనాచి దొరతనమువారు ఉపయోగములను చాల చేయుచున్నారనుటలందఱుకు విశదమే. ఇన్నిజిల్లాల విద్యార్థులను ఎక్కడ రాజధానికిగిరి, మిక్కిలి దూరస్థానమునందును హాస్టల్ జాగిరి ప్రభుత్వమువారికి మనకోరిక విన్నవించుకొనినచో నేరవేర్చవలెనని తలచుట పరిహాసాస్పదము. ఇదికలెట ఆంధ్రమహాసభవారి యొక్కయు, ఇంకా ఇతరసభలయొక్కయు కలుగుటకంటె ముందే ఉపయోగముతో దొరతనమువారి చేతులకునాటును. అనియేకాదు. ఇంకను అనేకములకు తీర్మానములు జరుపవలసియున్నవి. అని మెల్లమెల్లగ జరుపుకొనుచుండవచ్చును.

జాబులు.

విలేఖకులకు ప్రకటన.

సాతెపు బంగారాజుగారు, నెల్లూరు వెంకట్రామా నాయుడుగారు:—ప్రకటనలేనందులకు చింతింపవచ్చును.

I

జాబీ బదర్న టూర్న మెంటు.

అయ్యా ఈ సంవత్సరముకూడ జాబీ బదర్న టూర్న మెంటు లో ఆటకాడుటకు పాదుగూర్చుంచి వచ్చేటిములకు, వారి యొక్క ఉనికి ఇక్కడ అవసరమయిన రోజులలో బస, భోజన సమయాలులు చేయుటకు కవిటీవారు నిశ్చయించి నారని తెలియజేయుట కెంతయో సంతోషించుచున్నాడను.

ఎఫ్. రంగమన్నారె, కార్యదర్శి.

II

సిక్కింద్రాబాదు వైశ్యులు.

అయ్యా ఆర్యవైశ్య మహాసభయొక్క పశ్చిమఖండము కార్యదర్శిగారైన శ్రీమత పూర్వకము కృష్ణమశ్రేష్ఠి, బి. ఏ. బి. ఎల్. బళ్ళారి హైకోర్టు వకీల్ గారు, వారము రోజులకిందట ఈపురముకు విచ్చేసినప్పుడు, వైశ్య బాల సమాజ సభ్యులు వీరిని నెవనవద్ద కలసికొని సన్మానించిరి. పిల్లలు 224-15 రోజున నీపురమునందును కొంతమంది వైశ్య శిష్యాములు రావుసాహెబు రామన్న పుల్లయ్యగారి ఆధిపత్యము కింద సభచేసియుండిరి. ఆసభనుండి శ్రేష్ఠిగారు మహాసభయొక్క ఉద్దేశ్యములను సాధనములను చక్కగా నుపన్యసించిరి. మరియు జాన్ సెలలో బళ్ళారిలో జరుగబోవు వైశ్యకాన్ఫరెన్స్ కు మమ్ముల రమ్మని మిక్కిలి ప్రోత్సహించిరి. ఈ కాన్ఫరెన్స్ కర్తృలగుగాను మా వైశ్యులు ఇప్పటి వరకు దాదాపుగా 1,200 చంబాలు ఇచ్చిరి. వైశ్యాభిమానులగు రావుసాహెబు రామన్న పుల్లయ్యగారి యొక్కయు, మరి, మ-రా-రా-శ్రీ, మాచర్ల రామన్నగారి యొక్కయు పట్టుదలవల్లనే యీ ఘనమైన కార్యము జరిగిండునకు మేము చాల సంతోషించితిమి. ఈ లాభమేమోనాపురము నందున్న వైశ్యబాల సమాజమును “శ్రీకృష్ణా పురమే శ్రీ వైశ్యబాల పాఠశాల”ను అవతరించు యెడల మనదేశము గూడ నాగరకతజెందును. కాన నీ గ్రామములోనుండు ప్రతి వైశ్యాభిమానుడు, మతోన్మతికారకు వివిధప్రయత్నములు చేయుచున్న ఈ సమాజమును, ఈ పాఠశాలను అభివృద్ధికి తెచ్చి, తమగౌరవములను నిలుపుకొనుచు నున్నతస్థితికి రాగలరని కోరుచున్నాను.

వైశ్యాభిమాని.

III

హిందూ బాలసమాజపు పరీక్షలు.

అయ్యా హిందూ బాలసమాజము తరపున నీ వత్సరము చెందు పరీక్షలు గావించుటకుని పత్రికల యందు ప్రకటించుటకు మాచిరి. సమాజముల యుద్దేశము ఆంధ్రభాష నుద్ధరించుటే అయినను, పోషణియనుముల కాడ సరిగ నున్నట్లు దోషపు వై సమాజ కార్యదర్శిగారగు గుండవరపు వెంకట్రావు గారు పత్రికయగ్రంథములు:—“1 కుచేలోపాఖ్యానము, 2 నాగపూడి కుప్పస్వామయ్యగారిచే రచింపబడిన శంకరాచార్యజీవితము 3 నందూరి మూర్తి రాజగారిచే వ్రాయబడిన జ పా ను దేశపు సాంఘిక చరిత్ర, 4 విజ్ఞాన చంద్రికా మండలివారి

అధ్యక్షుడైన లాభములేదు. అక్షేపించుకొనుచు వేళాకోళపు వ్రాతలు వ్రాయుట మొదలు పెట్టిన యెడల ఉన్న కొంచెం పుణ్యకాలము నాటిపోవును. పదిమంది ఉన్నారన్నారగద! ఆచరించుచే చాలును. దిక్కులచూడక చేత నయినంతి శ్రమపడి సభకు జరిపితిమి ఈసంవత్సరము మట్టుకు అనిపించుకొండి. వచ్చేసంవత్సరము ఎంతమంది వచ్చెదరో చూతము! ఉన్నానాము అందఱికి దానంతట అదిపుట్టును. ఒకదఫాకొండలు చేతులు నోరుఅడించేటప్పుడు మామ్రేయము కూడ అట్లచేస్తేగా గా ఉండునెమో అనిమనస్సులో తోచును. కనుక ఓవిద్యార్థి బృందమారా! మీపట్టినపట్టును విడువకుడు! ఈసంవత్సరమే ఆంధ్రదేశానికి మనమందఱము ప్రయత్నములనియు, మనఅందఱు సోదరభావము మిక్కిలముగా కలదనియు ఆంధ్రదేశములో సాటింపవలయును. వెనుకదీసిన లాభములేదు.

ఒక ఆంధ్రవిద్యార్థి

రాజీనాయుక్త” యను వాని నేర్పజిది. వీరియందఱ పత్రికలు మూడుండునట. ముఖ్యముగ నులభకరమైన నింపబడునట. పత్రిక రావద్దలు, 1,2,3 ఫారా విద్యార్థులట. ఈ పత్రికయగ్రంథములు వాటి స్వ నాలోచించి పెట్టికో లేక సమాజ మొట్టమొదట విలేఖకులలో తెలియరావచ్చునది. భాగవతము గూడా ప్రయోగంబును, సులభగ్రాహ్యములు కావలెననియు వాచిలు గను. కుచేలోపాఖ్యానము 1912 స: 11 రుసునందు దొరతనం వారిచే నూర్చులు వెనకకు తెలుగు తెచ్చునగా నియమి బడినది. మఱియు నీ వత్సరము, లోయపుగ్రేసు ప్ర నింగు విద్యార్థులకు తెచ్చునగా పెట్టుబడినది. నూర్ బాలుకు ప్రతి పదార్థమును విడదీసి చెప్పుచు వండితు లభికశ్రమ నందుచున్నను, ఎవ్వర సం అందలి యగ్గము గ్రహింపవచ్చును. అట్టిమొద నందు చేసినైన గూర్చి పట్టుమని పదివాక్యములు వ్రాయినేరని 1,2,3 ఫారముల విద్యార్థులు ఈ పట్టు ముల నెట్లు జరివి యగ్గము గ్రహించి సమాజపు పోషా ప్రయత్నముల కెట్లు సమత్తరము లొనగుదురో దురూహ్య కుచేలోపాఖ్యానములో “విద్యోత మాబోగ్గ విద్యోత జిద్వియ్య ద్యుతిచ్చటా విభవమగును” చండీగేడ్వందతు డ నిభాఖండవారి ధారాపూర్వకముగ నుగ్గురు” నను కట్టి కల సమాసము లెన్నియో కలవు. పో నీ, బ ము మ తి లపించి వారు గురువుల యొద్దకు జనవరకలొందము. గడ రెండుమాసములే గనుక నింత స్వల్పకాలములో నిట్లు చుట యసంభవము. మఱియు రాజీనాయుక్త నవలకు ఒక్కసారి చదివినచో కడకలకు కథా సందర్భమే తెలియ నవలలో 1, 2, 3 ఫారముల బాలురు అందలి పాత్రల చేయ ములు, వాని వర్ణనలు నులభముగ గ్రహించుట శక్యముకా ఇట్టి నవలలను భోద్యుపారము మొదలు వైఫారముల వారకు పత్రికయ గ్రంథములగ నెవ్వరికేకాని 1, 2, 3 ఫా ముల బాలుర నేర్పజిదిట్లు ఏనూర్చునందుకానము పత్రికయ గ్రంథములు పోషకములకు దగిని కావని ప్రాయము. ఇంతకంటె నులభగ్రాహ్యములగు కథల పాత్రములపై పరీక్షలు జరుపుట మంచి? ప్రాయము. సమాజకార్యదర్శిగారి సంగతి వా చించెదరుగాక.

అల్లాడ వెంకటరత్నం

IV

“పొరుగింటి పుల్లకూర రుచి”

అయ్యా నెల్లూరుపురంబు అనేక వత్సరములనుండి అన్ని యంబుల మిగుల వన్నె కెక్కియున్నది. కాని ఇంక ధంబు యొక్కటిమాత్రము కొరతగా నుండినది. ఆకొ శ్రీ రేవాల లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారు తీర్చిరి. ఇటులండ ధంబుయొక్క హస్తీభారంబు మొదలిడినదిమొదలు ఈ బునందు ముహూర్త పదియైదు సంవత్సరములకుంకి మిగు ద్వుతో నాటకంబుల బ్రదర్శించు, ఆంధ్రభాషాభిమాని జమువారు ప్రధమనాటకమును ప్రదర్శించెదరని గొప్పక కలదు. దీనినిపించి శ్రీరెడ్డిగారు కూడ అనేకవిధం ప్రోత్సహపరచుచుండిరి. కాని ఈపురసౌధంబును దీనియొక్క విచారణగాను, కొందరు సభ్యుల నీపుర శుద్ధ్య సంఘమునందీయు ప్రోత్సేపు యూనియను న యు, హిందూనూర్చుల కమిటీనుండియు, ఏర్పడిరి. తుదకు వీరందరు ప్రోత్సేపు యూనియను సభ్యుల తటస్థించిరి. ఇచ్చట చాలాకాలమునుండి, ఈయూ వారికిని, వైసమాజమువారికిని బద్ధద్వేషము కలదు. ఈయూనియనువారు, వై సమాజము వారికి ఈ సౌ అబ్బుకుండునటుల చేసిరి. పోని వీరికి లేకపోయిన ఈ బునందె యుండెడి, జ్ఞానోదయ సమాజమువారికైనను దరను తృప్తి ఈ పురవాసులకు ఉండినది. కడకు ఊరించి ఊరించి తుదకువారికి కూడ నిచ్చుటకు ని రించి, పరాయి యూనివార్తైన బళ్ళారి మనవిసోదినీస పుర సౌధంబును నాటకముల ప్రదర్శనకుగాను ఇ

పొరుగింటి పుల్లకూర రుచి” యను వాళ్ళ ఇదియే కాబోలు. నాకు నేటికేకదా దీనియొక్క తెలియగలప్రాప్తి కలిగినది. మనవారిని మర్యాద లేని మనకు బాతుగువారిని మర్యాదచేయగల యెటుల కలిగినదో తెలియవచ్చుది.

ఒక పుర

శుక వారము.

ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము.

మాయని యాలోచింప వలసివచ్చినది. ఇదేవిధముగా నింకను నిదర్శనములను బెంచుచు పోవలసినదే. ఇంగ్లండు సీతీయట్లండు ఇండియాస్థితి తడవితిమా ప్రత్తి జనపనార, కొబ్బెర, వేరుశనగలకునట్టివగతి నూచదవరులు బాగుగా నెరుగుదురు. నరోత్తమ మురాద్దిగారి ననుసరించితిమేని, యుద్ధమనకు కొన్ని నూనములకు ముందు ప్రారంభమయిన దుష్ప్రతి యిప్పటికి తీరినదిగాదు. వారు ప్రత్తివ్యాపారమును గురించియే పలుకువారైనను తక్కిన వ్యాపారములుగూడ సంతలోనే యున్నవనిన తప్పుగాదు. ఇంగ్లండు ఇండియాలు మాత్రమే యాకీతిన నననుకూలపడినవని తలంపరాదు ఇతర దేశములపై సామగ్రికి నాధారపడియుండు దేశములన్నియును నిట్టియననుకూలములనే కొద్దిగనో గొప్పగనో పొందక తప్పియుండలేదు. అందుచేత ప్రపంచమున నిప్పు డొక క్రొత్త సమస్య పొడ నూపినది. ప్రతిదేశమును నొకక్రొత్త యాశకులో బడినది. సాధ్యమయినంతవరకు నితరదేశముల మీద వస్తుసంపత్తికి నాధారపడరాదని ప్రతిదేశము తలపెట్టి నారంభించినది. ఈతలంపు పూర్ణముగా సరియైనదిగాదు. కార్యక్రమమున బెట్టుటకు సాధ్యమయినదనియుం డెప్పురాదు. ప్రతిదేశమును తనకు వలసిన సర్వవస్తువులనుజేసికొనగలదనుమాటకల్ల. అందులో చిన్నచిన్న దేశములీ విషయము నాలోచింపనయిన వీలులేదు. కాని ఒక్క-సంగతి మాత్రము నిజము. పెద్దపెద్ద రాష్ట్రములు సర్వావకర్తవస్తువులునుగల భూములు కొంతవరకు నత్యవసర సామగ్రిని తామే చేసికొనవచ్చును. జరములనంగి యుద్ధములు నశించి మానవుడుమారి సర్వసమత్వము మానవసాదర్యము జీవితమున ప్రతిచోటను ప్రతిదినమును కాన్పించునవియగువలయునని నట్టి గొప్పరాష్ట్రములలో సాధ్యమయిన సామగ్రి యంతయు సిద్ధమగు నట్లొనర్చుటయేలోకాభివృద్ధికి నవసరము. అందులోకొన్ని అట్లనిచ్చిపొందగలిగి ఇతరములభివృద్ధి పొందలేకపోయిన నభివృద్ధియైన యొకటియో రెండో ఎల్లప్పుడును లోకమునకు భయకారణములు గా నుండక మానవు. ఇప్పుడిది రీతిని నభివృద్ధియయిన రాష్ట్రములు ముఖ్యముగా రెండు, జర్మనీయొక్కటి అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రము రెండవది. ఈరెండవది నూతనార్ధ గోళమున నుండుటచేతను పూర్ణముగా ప్రజాప్రాతి నిధ్యరాజ్య మగుటచేతను దీనివలన లోకమునకట్టే దొసగు పొసగలేదు. పొసగకపోవచ్చునను నమృతము కూడ గలదు. జర్మనీ అమెరికా వంటిదిగాదు. ప్రాతిలోకమునకు జేరినది. నిజముగా నిరంకుశ ప్రభువరిపాలితము. ఇతర రాష్ట్రములచే పరివేష్టితము. ఇల్లుచ్చును తనకు తానుండి యుడిన నేమియు రాజోను. లోకసామ్రాజ్యమును నిరంకుశముగా కోరి ఇంతకష్టము లోకమునకుచెచ్చి పెట్టినది, విస్తార భూమియొక్కచోట కలదగుటచేతను పదుల సంవత్సరములు స్వతంత్రముగా సర్వపరిశ్రమల నభివృద్ధిచేసి కొనినదగుట చేతను, నేడింతకాలము లోకమునుండి వేరుచేయబడినను లోబడవలసినజేయని తెలిసియుండియు మాపిరియాడించు కొనుచు సాహసించుచున్నది. నిట్టి ఈ జర్మనీయును జర్మనీవ్యాపారమును నితర రాష్ట్రములు యుద్ధములలో నిమగ్నములయి యుండనే సంపాదించుకొందమని పాటుపడుచుండు అమెరికాయను, రెండును సాధికస్వాతంత్ర్యముగలయు తమతమయనుకూలములకువలసిన వ్యాపారార్పంధములను నంగీకరించుచు వచ్చుటచేతనే తలమెత్తికొనగలిగినవి. జర్మనీయందు ఉత్పత్తియైన వస్తువు స్కాట్లండులో జర్మనీయందుకంటె తక్కువ ధరకమ్ముచుండెదట. ఎగుమతియైన వస్తువు

పెరుగునను నభిప్రాయముతో నెగుమతి యగు సరకుపై బహుమానము లిచ్చుచుండుట జర్మనీలో నా ఛారము. మన యాంగ్ల సామ్రాజ్యము నను విస్తీర్ణమున నేమి అపకృష్టముల యుత్పత్తికి గల యనుకూలములలో నేమి, మరివస్తు నిర్మాణమునకు గావలసిన మానవ బలములో నేమి, జర్మనీకిని నమెరికాకును తీసిపోవని భాగములుగలవు. కనడా, ఆస్ట్రేలియా, దక్షిణాఫ్రికా, ఇండియాల కంటే నుత్తమభూములున్నవా? ఇందులో మొదటి నూటికిని స్వహాళనయు నాథిక స్వాతంత్ర్యమును నున్నవి. అవి క్రమక్రమముగా విప్లవభించుచున్నవి. పయిన బేర్మినిన వానిలో నన్నిటమన భూమి యుత్తమ మనుటకు సందియము లేదు. ఈభూమియే నిజముగా జర్మనీ అమెరికాలవలె నభివృద్ధియైన యెడల బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము వంక తేరి జూడగలవా రుందురా? కాని చారిత్రక పరిస్థితులచేత మనకింతకాలము తగినంత స్వపరిపాలనముగాని ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము గాని యలవడి యుండ లేదు. అన్ని యనుకూలము లుండియును నింతకాలము నభివృద్ధిలేమిజేసి మన తృప్తియగు రీతిని ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమున కేప్పు సందిగ్ధ సమయమున సాయముచేతు నేరకనాము. ఉదాహరణకు హార్డింజి ప్రభువుగారు పాలనా వరమును నొక విధముగా నొసంగి యున్నారు. కాని దానికంటెను నెక్కువగా నాథిక స్వాతంత్ర్యము త్వరలోనే కావలసియున్నది. అది లేనిది హైందవభూమి యుద్ధానంతరమైనను జర్మను వస్తువులను అధవా జపాను అమెరికా వస్తువులను దూరపరచ జాలదు. అట్లుదూర పరచనంతకాలముతాను తలయెత్తి కొనలేక పోవుటయట్లుండ సామ్రాజ్యమునకును బూర్ణ సహాయము నొసర్చుజాలరు. హైందవభూమి చక్కెర, పరిశ్రమలో తేలి యుండనేని జలప నుపయోగింప గలిగెనేని చమురు వ్యాపారమున సమర్థయై యుండనేని ఆంగ్ల భూమి కెంత మేలై యుండును. అది లేక పోయినదే యనిగదా హైందవమృదయము పరితపించుచున్నది. హార్డింజి ప్రభువు గారును స్థానిక ప్రభుత్వములును పరిశ్రమ లభివృద్ధి పరుతుమనినను ఇండియా కార్యదర్శి యుత్తమపు అడ్డమువచ్చుటకు వాపోవుచున్నది. హైందవనాయకులు ఆర్థికవ్యాపార స్వాతంత్ర్యములను హైందవభూమి సుపాదింప వలసినదని యుద్ధోషించుచున్నారు. అదియే సర్వోత్తమ మురారీజి గోకుల దాసుగారును శ్రీయుత జవాంగీరు పెటిలునుగారును కోరుచున్నారు. ఈరెండవవారు తుదకు నింగ్లండు విషయమున కూడ నిండియాకు నాథిక స్వాతంత్ర్యముండవలెనని వాక్రుచ్చిరి. తూర్పున నాథికముగా బలమునెంద బయలుదేరి వచ్చుచుండు జపాను అమెరికాలను గమనించి చూచితిమేని మనమేలునకును బ్రిటిషుసామ్రాజ్యపు మేలునకునుమన మీస్వాతంత్ర్యమును కోరవలసియున్నాము. యుద్ధానంతరము తప్పక స్వతంత్రాంగ్ల దేశమును సుదూరాంగ్ల చక్రవర్తియు మననునవి నాలకింతురని నమ్మువలసి యున్నాము.

నిన్ను జరిగిన మదరాసు మహాజనసభయొక్క సాంఘిక సమావేశపుచర్య స్థలాంతరమున ప్రకటించబడినది. సభ్యులసంఖ్య విశేషము తగ్గుటయు, ఉన్న సభ్యులు సరిగా సభలకు హాజరుకాక పోవుటయు, ముఖ్యముగ గమనించి తొలగించుటకు ప్రయత్నింపవలసిన లోపములు. ప్రజాహితార్థమని యొనర్పబడు సమస్తకార్యములందును నిట్టి లోపములు లేరుచుగా కాన వచ్చుచుండుటకడను గను శోచనీయము. అంతకంటె నూత్నదృష్టితో

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS AGENCY).

THE GREAT EUROPEAN WAR.
GREAT BRITAIN.

Neuve Chapelle Heroes.

Seven V. C.'s Awarded.

LONDON, April 28.

The following Victoria Crosses have been awarded in connection with the battle of Neuve Chapelle:—

Sergt. Major Daniels and Corporal Noble of the Rifle Brigade, who voluntarily rushed forward and succeeded in cutting wire in the face of the severest machine-gun fire. Both were immediately wounded and Corporal Noble subsequently died.

Private Buckingham, Second Lieutenants, for resuming wounded under heavy fire.

Private Rivers, of the First Sherwoods, who, on his own initiative, crept against masses of the enemy on the flank of his battalion and hurled bombs causing the enemy to retire and so relieving the situation. The same day he repeated the feat but was killed.

An Indian V. C. Held.

Rifleman Gobarsing Negi, of 39th Garhwals, who during an attack, was one of a bayonet party, with bombs, that entered the main trench. He was the first man to round each traverse, driving the enemy back until they surrendered. He was killed during the engagement.

Six D. S. O's Awarded.

British Service Orders are awarded, including:—Campbell, of the Camerons, Major the Royal Artillery, and Major J. F. Wainwright, Worcestershires, for conspicuous gallantry.

Military Crosses.

military crosses are also awarded.

Canadians Die of Bronchitis.

LONDON, April 29.

Press Bureau states that Mr. John Haidane, F. R. examined the Canadians who were overcome by finds that numbers died of bronchitis due to irritation from chlorine or bromine. Twenty-four were found a small stretch of road. Numbers of German ere found to contain irritant non-explosive substance but not as brutally barbarous as above.

The Fighting Near Ypres.

Sir John French's Bulletin.

LONDON, April 28.

Field Marshal Sir John French in a Bulletin, says:—gating northward and northeastward of Ypres continued all yesterday. The British, in conjunction with French, definitely stopped a German attack which as not been resumed. There have been no Germans westward of the Canal since yesterday morning except a small bridgehead at Steenstraet.

More Asphyxiating Gas.

readjustment of the situation necessitated British French counter-attacks, and in resisting these the nans again used asphyxiating gases and shells, convening the Hague Convention.

A New Commander.

For Troops in East Africa.

LONDON, April 28.

Brigadier-General M. J. Tighe, Indian Army, has been appointed to the command of the troops in East Africa.

A General Resigns.

LONDON, April 28.

Mr Edward Hutton has resigned the command of the 1st Division of the new Army owing to ill-health.

New Brigadiers.

LONDON, April 29.

Colonels Alexander Cadell and Wyndham C. Knight appointed Brigadiers.

Racing News.

LONDON, April 29.

result of the Two Thousand Guineas:—(1) Pom-2) Tournament and (3) The Vizier. Sixteen ran by three lengths a head. Betting at start 2 to 1 st Pommera, 100 to 6 against Tournament and 25 against the Vizier.

FRANCE.

A French Cruiser Sunk.

By an Austrian Submarine.

LONDON, April 29.

OME.—The Austrian submarine "5" sank the "Leon Gambetta" during the night off Mari di Leuca, south-east of the Gulf of Taranto. The rescued hitherto number 138 out of seven hundred. The cruiser was struck port side by two torpedoes and sank in ten minutes. The survivors are injured. All the officers died. Fifty-eight bodies have been recovered with military honours at Eastrignano.

Semi Official Report.

LONDON, April 29.

semi-officially reported that the Cruiser "Leon Gambetta" was torpedoed in the Adriatic on the night. A great part of the crew were saved.

TELEGRAMS.

[The "Leon Gambetta" is an armoured cruiser built under the programme for 1900-1904; displacement 12,416; indicated horsepower 27,500; armour 6½ belt, 8 guns; armament 4 7-6 in., 12 6-4 in. 5 torpedo tubes; speed 22.]

LATER.

LONDON, April 29.

ROME.—The "Gambetta" was proceeding to Malta at a speed of seven knots when she was torpedoed at one in the morning, twenty miles from the Italian coast. Dynamos were wrecked, lights extinguished and wireless paralysed. The cruiser headed for shore in the hope of beaching. Two boats which were lowered capsized and the occupants drowned. Italian torpedo boats attached to the signal station at Maria di Leuca rushed to the rescue and saw bluejackets swimming and clinging to the wreckage of the overturned boats and rafts constructed of oars and planks. The Italian coastguards semaphored for help, and all fishing craft in the vicinity put to sea in pitch darkness and rendered most valuable aid. Rear-Admiral Senes was drowned.

A Great Battle in France in the Arras District.

LONDON, April 29.

Unofficial despatches from France state that a great battle has begun in the Arras district. Damage done by the allied airmen to railway junctions in Flandre has presented the Germans with bringing up reinforcements to the Ypres region where the British and the French are pressing offensive and making many captures. A French paper states that three thousand prisoners were taken in two days.

The German counter-attacks are stated to be half-hearted.

The Canadians have been relieved and are resting. Though the Canadians have most of the glory, the correspondent points out, that the British territorials played a very gallant part in the battle. Many received their baptism of fire yet they behaved like seasoned troops. After the Canadians had rushed into the wood the territorials were brought up on Friday afternoon and assaulted Saint Julien. They included Yorks, Kents and Gloucesters. They advanced for hours against the machine gun fire and finally got home with the bayonet among the ruins capturing many machine guns.

Latest Paris Report.

No Change in Belgium.

LONDON, April 29.

PARIS.—The evening communiqué says:—The day was comparatively quiet. There is no change in Belgium. We hold the ground recovered during the past three days.

Operation in Champagne.

The Germans in Champagne captured three hundred metres of trenches in the region of Beau Sejour, but we retook half of them.

Enemy Bombarding Les Eparges and Hartmanns Wierkopf.

The enemy is bombarding Les Eparges and Hartmanns Wierkopf, but has not attacked.

RUSSIA.

A Russian Report.

Enemy's Attempts to Advance.

LONDON, April 29.

PETROGRAD.—The official communiqué says:—Severe fighting has occurred on Upper Niemen and west of Minska railway in consequence of the determined attempts by the enemy to advance.

Fighting at Uszok Pass.

Renewed vigorous attacks by the enemy in the region of the Uszok Pass have been repulsed.

Desperate Fighting Continues.

Desperate fighting continues in the direction of Stryl.

Lull on the Eastern Front.

Germans take advantage.

LAHORE, April 29.

The "O and M Gazette" cables:—London 28th April.—No reports are published of the removal of the German troops from the Eastern to the Western front but the attack near Ypres is attributed to the German desire to utilise an enforced lull on the Eastern front which the "Morning Post's" Petrograd correspondent expects will last another fortnight. The "Times" Bukharest correspondent mentions a report that the Russians have resumed the offensive in Bukovina.

TURKEY.

The Dardanelles.

Steady Advance of Troops.

LONDON, April 28.

The War Office announces that, in the face of continual opposition, the troops have now established themselves across and on the Gallipoli Peninsula from a point north-east of Eski-Hissarlik to the mouth of a stream on the opposite side. They have also steadily beaten off all attacks at Saribair and are steadily advancing.

Obstacles Overcome.

The Turks made considerable preparations to hamper the landings. Wire entanglements were placed under sea as well as on land, and deep pits with spikes at the bottom were among the obstacles overcome by the troops.

Allies on Turkish Soil.

LAHORE, April 29.

A "O and M Gazette" Cable:—The Turkish version of the landing of the allies mentions four disembarking points on the Gallipoli Peninsula in addition to Kum Kete on the Asiatic side. The "Daily Telegraph's" Athens correspondent states that Enos was occupied by the

TELEGRAMS.

NEW ZEALAND.

New Zealanders Eager to Fight.

A Message from New Zealand's Premier.

LONDON, April 29.

OTTAWA.—The Premier of New Zealand has wired to Sir Robert Borden:—"New Zealanders at the front are eager for opportunity of fighting shoulder to shoulder with their Canadian brothers." Sir Robert Borden has replied reciprocating the hope.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

PUNJAB.

Lahore Conspiracy Case.

3rd Day's Proceedings.

LAHORE, April 29.

Mr. Bevan Petman the Government Advocate was not able to finish his opening remarks on the 27th April. Having given a short history of the retrospect of the case till the arrival of the conspirators in Punjab he proceeded to recount their activities in this province arms and ammunitions having been obtained by them in America or Canada en route and some

Those of the conspirators who were not with, or were released or of those who were interned continued the case

were joined by others who were not emigrants. Preparations were made on the 27th

ber 1914 to force, and plunder the Government treasury at Meera and a party of conspirators set out

Ferozpur for the purpose, but were met by Mr. Basu, Ali, the Sub Inspector of Police and others and stopped.

This resulted, as is well known, in the conspirators murdering the Sub-Inspector and the Jawala Singh, Zaidar, and subsequent death of Dhan Singh and Chanda Singh, two of the conspirators whilst resisting the arrest and conviction and hanging of seven others namely Jiwan Singh, Kanshi Ram, Jagat Singh, Rahman Ali, Lal Singh, Bahadur Singh and Dhan Singh, son of Karam Singh. All these nine were returned emigrants. The following

dacoities were committed by the various gangs of the conspirators:—On the 23rd January 1915 at Sahne-gal, Ludhiana District, where Khushi Ram was murdered

ed and two women wounded and hurt. Rs. 100 cash and jewellery to the value of Rs. 600 was carried off. On the 27th

January 1915 at Munsuran, Ludhiana District, where five persons were hurt by explosion of bombs and lathi blows and Rs.

4211 cash and jewellery, to the value of Rs. 19571 were carried off. On the 29th January 1915 at Jhaner Maler Kotla State where property to the value of Rs.

1000 was carried off. On the 2nd February 1915 at Chhaba, Amritsar, where Bela Ram was murdered, ten persons were injured including six hurt grievously and bombs revolvers and lathis were used. The complainants

allege loss of Rs. 10000 cash and jewellery to the value of Rs. 6000, but apparently only jewellery was looted. On the 3rd February 1915 at Rabbon, Ludhiana District

where property to the value of Rs. 4113 was carried off. In addition to the above the Head Constable Massum Ali Shah was murdered and

the Sub-Inspector Muhammad Musa wounded on the 20th February 1915 by Arjan alias Sajjan Singh, one of the conspirators returned from Amritsar in Anarkali Bazar, Lahore. Arjan Singh has since been convicted and

hanged. The object of the dacoities was to collect money for purposes of conspiracy. The property robbed was mostly dealt with as joint property a small portion of

cash being generally divided and jewellery both gold and silver melted into bars and then handed over to some

one of the conspirator for sale through a convenient source. In one instance it was sent to Benaras for sale. Excepting Dulib Singh the remaining

80 accused were fully aware of the ultimate purpose of the dacoities. All the accused, Mr. Bevan Petman pointed out were the members of the

conspiracy either committed criminal acts or abetted of or abetted their commission by others. He however

promised to assign individual responsibility to most of the accused for their offences enumerating dacoities in

which each had taken part and detailing his personal activity. It was specially stated that Bhai Parmanand

is a leading seditionist and conspirator of long standing who was put on security under section 110, Criminal

Procedure Code by the District Magistrate of Lahore in 1909 for schemes and plans in writing for a rebellion in India.

A manual on bombs was also found in his box. He was a leader of the conspiracy in Amritsar in pursuance of which

he wrote and published in Lahore on or about the 28th November 1915 a book in Urdu entitled "Tarikhi Hind"

(History of India) which is a highly seditious book containing the same old matter cooked up again which was

previously served up by Ajit Singh and his colleagues. The book has been proscribed by the Government being

particularly in part on the British era and the Indian mutiny a cunning and veiled but nevertheless serious

incitement to sedition and rebellion. Bhai Parmanand kept returned emigrants on arrival in touch with one

another and gave them instructions and was in charge of the literary section of the conspiracy. He abetted Jagat Ram in the attempt to obtain arms in Peshawar in

Nov. 1914 Jagat Ram who had gone to Peshawar to purchase arms with money from the funds of the

conspirators was arrested whilst so engaged. He made a large number of speeches in and outside the British India inciting to sedition and rebellion. Vishnu Prasad Pingly, commonly called Pingly was one of the leaders. He collected funds, had copies of the "Ghadr Sandesh" printed and circulated the same. He frequently visited the Indian sepoys to induce them to join them. He was eventually arrested in the lines of a regiment on the 23rd

March 1915 in possession of 10 bombs. Kartar Singh, an accused is a prominent leader tried to induce sepoys to join. Jagat Singh and Harman Singh Pundia endeavoured to get some sowars to join. He was arrested on the 23rd March 1915. Singh

TELEGRAMS.

Jhansi prepared in a deserted house near Jhadewal, Ludhiana district from December 1913 to the 7th January 1915. These chemicals were taken to Labat-badi in the Naha state and then to Kaita. Nand Singh purchased sulphuric acid and sulphur and small phials to complete the necessary chemicals and Canada Singh brought 8 aluminium and brass pots for bombs. Six bombs were manufactured and completed and eventually buried. Other conspirators purchased materials which were used for bombs by Dr. Mathra Singh and Hirda Rama in Hant Gulab Singh's Dhamasala at Amritsar. About the middle of January 1915 two of these bombs were used in the Mansurian dacoity. About the end of January 1915 Nirda Ram manufactured six bombs at Amritsar which were given to Ram Rakha and used in the Chhaba Dacoity. Mr. Bevan Petman mentioned further details of the manufacture and use of bombs at different places. Dewan Singh was very active in assisting in the manufacture of bombs and purchased chemicals and got iron lamps converted into cases for bombs. Moreover, being vendor of sweets he played the dangerous part of introducing the returned emigrants to students in schools in furtherance of the conspiracy. Dr. Hardit Singh received a bottle of nitric acid from Mula Singh, the approver. A paper containing the name and address of two of the accused was found in the possession of the 4th March 1915. He also medically treated G. Singh and Prem Singh for injuries received at the Chab Dacoity. He harboured the conspirators. Indar Singh Granthi was specially deputed from America to deliver seditious speeches in India and on his person when searched in Multan Jail was found in cypher extremely seditious matter. Anoth Singh, Sajjan Singh and Puran Singh, students in the Khalsa High School Ludhiana joined the conspiracy. Puran Singh was more active than the others. Indar Singh of Boisson was proposed rising in February 1915. He was a leading conspirator and supplied weapons and bombs and materials for the same. A connecting link between the Punjab and Delhi conspirators. Rash Behari Bose who is a prominent leader known to the Punjab conspirators as Satinder Chander or "Fat Babu." They were of his identity. He is still at large but his whereabouts are fixed by his photographs and his writing from the house searches in Lahore. Mr. Bevan Petman went on to explain similarly the share of the other accused in the conspiracy.

LATER.

LAHORE, April 29.

In the Lahore conspiracy case the Commissioners assembled at 10 A. M. on the 29th instant, prosecuting and defence being conducted by the same Counsel as before. The accused were arranged in various groups as follows:—First group those of accused who had engaged their own Counsel the latter consisting of Raufat and Bishen Nath, Second group represented by Labha Rai. Third and fourth groups represented by Raghunath Sahai and Khalifa Shiyau Din. Fifth group represented by Rev. Raj Sawney. Sixth group represented by Mukund Lal Puri. Seventh group represented by Dr. M. Alum. Amar Singh the approver, who is the 12th witness, son of Uttan Singh of Nawa Shahr, Jullundur District, aged 22 years was brought in. The Government Advocate stated that witness had been tendered pardon by the District Magistrate of Lahore. He had made a statement to the Police and to Mr. Sohan Lal Magistrate, first Class. Witness showed identifications he had made yesterday as correct. Mr. Bevan Petman, Government Advocate concluded his opening statement indicating evidence against each accused, and the names of the approver and witnesses who would identify them and give evidence. He did not propose to take the defence by surprise and therefore had taken pains to explain beforehand at some length what the case against each accused was. He would now tender formal evidence to prove the charges. At this point Mr. Ragunath Sahai contended for the defence that they were entitled ordinarily to have two cross-examinations and he asked the Court to make it clear whether they would be allowed to recall and examine witnesses. Rai Bahadur Siva Narain explained that it was for the very reason of obviating this that the Government Advocate had outlined the case for prosecution at the very start. The President stated that special rules gave them power to recall witnesses and if they considered it necessary in the interests of justice they would do so but not otherwise. Raghunath Sahai also said that rules 4 and 6 made under the Act by Local Government were "ultra vires" as these rules purported to alter the law as laid down in the Criminal Procedure Code and enactment of the Imperial Legislative Council applicable to the Punjab which could not be altered or abrogated by the Local Legislative Council without the assent of the Governor-General in Council. The point gave rise to some discussion in which the Government Advocate and Commissioners joined. The latter finally announced that he overruled all objections and would pass detailed order to the same effect later. In objection to section B of Act 4 of 1915 as being "Ultra vires" was similarly overruled.

Police Witnesses.

Nine formal witnesses all members of the Police force posed to nineteen of the accused having absconded about there being much hope of their early arrest. The Government Advocate thereupon asked for an order under Section 512 C. P. C. which was passed. The first witness was Hare Scott, Superintendent of Police, Lahore, who stated that he had been directed by the Local Government to file a complaint. He had every reason to believe that the matter in the complaint was true and passed on information which he had received. He then gave detailed evidence of four identifications of accused which had taken on 1st, 9th and 13th and 24th of April 1915 first in Borstal and the rest in the Central Jail. He attended to these identifications and described the great care with which these were carried out. He ordered his own notes and tables, setting forth lists of witnesses and approvers who had been to identify and results of their identifications. Arrangements in every instance were in the hands for the jail authorities. Special care was taken to provide every possible facility. His evidence had not finished when the

TELEGRAMS.

After Lunch.

LAHORE, April 29.

After lunch Mr. Hare Scott, S. P. Lahore continued his evidence. He described details of the circumstances under which the fourth identification had taken place on the 24th April 1915. He also stated that two Phagwara witnesses were indifferent witnesses. They simply ran down the line and did not try to recognise any one. There were others also who acted likewise not wishing to identify. Very often Mr. Scott had to request them to go slowly and sometimes to pass round a second time when they picked out the people. He had taken every precaution in his power to have these identifications fair and square and he was fully satisfied that they were so. The Government Advocate said that to meet the wishes of the defence he would with the Commissioners' permission recall Mr. Scott at a later stage when the defence could cross-examine him at length. This permission was granted.

Mr. Donald, S. P. Ludhiana, deposed that he came with a Ludhiana witness on the 19th April for identification in the Central Jail. 23 persons including eight accused all dressed in their own clothes were paraded. Some of those asked for a change of their turbans which was allowed. Other circumstances of identification were similar to those described by Mr. Scott. The Superintendent of Jail was present. Witnesses were outside the jail and called up by jail warders one by one after 23 men had been formed in parade order. He prepared at the time a memo of names of witness and accused whom the former identified. He was also prepared representing the results of identifications correctly and concisely. Papers were put in. Mr. Donald was also brought up. At this stage there was considerable excitement in Court in anticipation of the arrival of the first important witness, Amar Singh approver. His statement before the Magistrate covering 42 printed pages of foolscap size had been previously handed over to counsel for the defence and such of the accused as could read English. Papers and pencils were also supplied to such of the accused as asked for them for keeping notes. Bishan Nath objected on behalf of the defence that Amar Singh's evidence could not be recorded before Commissioners and was altogether inadmissible in this Court as he had been tendered a pardon by the District Magistrate of Lahore but Section 337 C. P. C. gave the Magistrate power to tender pardon to only an accused in a case which was triable exclusively by a Court of Sessions, while the present case was no longer exclusively triable by such a Court. The objection was overruled. Amar Singh the approver was then brought in to the Court and all the 62 accused filed past him one by one. Of these he identified 34 by name and five whose names he did not know but who had been his associates at one place or other. Altogether he thus identified 29 accused. The Court rose for the day.

The Multan Case.

MULTAN, April 29.

Three accused were acquitted to-day. Judgement on the remaining seven will be delivered on Saturday. The tribunal will then begin the Juggawala case from Muzaffargarh.

Half a Lakh damage from Fire.

LAHORE, April 29.

It is estimated that the damage to the Punjab Oil and Flour Mills, Lahore, where a disastrous fire broke out on the night between Tuesday and Wednesday destroying the press house and the machinery was about half a lakh. The loss is reported to have been covered by insurance.

SIMLA.

War Cable to the Viceroy

SIMLA, April 29.

The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated 28th April.

German Success Stayed.

The success achieved by the Germans in the new battle at Ypres has been stayed. The Germans have suffered heavily for their temporary success. Their offensive if not broken has at least spent itself. The French on the left took Hetsas having previously reoccupied Lizerne. The British aviators again exhibited splendid intrepidity and destroyed the railway junction at Courtrai and dropped bombs on seven other places on the railway. In other parts of the line also the French have successfully thrown back the German offensive. They have driven back German attacks in the neighbourhood of Les Eparges, southeast of Verdun and assuming the offensive have made progress there. More important still they have recaptured from the Germans Hartmans Wellerkopf in Alsace and advanced 200 yards down the western slope.

Dardanelles attack.

In the attack on the Dardanelles the allied forces under Sir Ian Hamilton have landed near Samera Stratis under excellent conditions and are continuing the advance on the Gallipoli Peninsula. Our troops have had a hard day's fighting but with the effective help of the Navy have thoroughly made good their footing. French troops according to a French Official Report are operating against Kum Kaleh on the Asiatic side of the entrance to the Dardanelles and have succeeded in occupying the village notwithstanding seven counter attacks covered by heavy artillery delivered by the enemy during the night. Landings were also effected, according to Turkish reports at Teko Burnu on the European side of the entrance, Kaba Tepe on the western shore of the Peninsula and at the mouth of the Sighindere.

The Black Sea Fleet's Work.

A Russian demi-official report states that on 25th April the Black Sea Fleet successfully shelled Fener Karbdji, Yuin Burein, and Uzungur Forts at the entrance of the Bosphorus and forts Kavak and Major further inside the Straits. As the result of bombardment great explosions occurred. In the Carpathians the Russians continue to repel attacks upon their positions but still make no signs of further advance. Stubborn fighting continues in the direction of Stry.

TELEGRAMS.

Plague Deaths.

SIMLA, April 29.

Mortality from plague in India during the week ending the 24th April was 27,612 cases and 22,253 deaths. The Provincial figures were:—Bombay 652, deaths Madras 7, Bengal 18, Behar and Orissa 830, the United Provinces 2860, the Punjab 17,367, Burma 34 Central Provinces 179, and Frontier province 25.

Seperation Allowances to Soldiers' Dependents.

SIMLA, April 29.

With the approval of the Secretary of State for India the Government of India have sanctioned the grant of separation allowance to dependants of soldiers of British units and army reservists serving in India with effect from the 1st March 1915. The ordinary rules governing the grant of Separation allowance to dependants will apply.

CALCUTTA.

Commercial Notes.

Mymensingh-Bharin Bazar Railway.

CALCUTTA, April 29.

The following notes appear in the "Capital":—The capital of the Mymensingh-Bharin Bazar Railway Co., has been fully subscribed, and the Directors will proceed to allotment.

Calcutta Municipal Loan.

The Calcutta Municipality have been very successful with their open 4 per cent loan at 98-8. It was estimated that some Rs. 6 lakhs would be applied for but the applications so far have reached Rs. 10½ lakhs.

Kinnison Jute Mills.

CALCUTTA, April 29.

The Kinnison Jute Mills present their "harvest" a magnificent report. It has a net profit of Rs. 1. Ordinary shareholders get Rs. 20 per share, and a dividend and other funds come within a fraction of Rs. lakhs, while Rs. 5,73,972 are carried forward.

Hire of Policemen as Guards.

A Suggestion.

CALCUTTA, April 29.

In connection with the representation of the Ben Chamber of Commerce to the Government of Ben with regard to the recent dacoities, "Capital" suggests the introduction of the Bombay system of policemen who are hired out to private persons for purpose guard and retain all the power and responsibility of policemen.

The Hockey Competition.

CALCUTTA, April 29.

In the Luxmi Vilas Hockey competition Lucknow beat the Orientals by four goals to two on the Customs ground. And in the Rangers Ground Aligarh beat Green Sporting by two goals to one after extra time had been played.

BOMBAY.

A Kerosine Oil Barge on Fire.

BOMBAY, April 22.

While the barge belonging to the Burma Oil Company in Bombay Docks was being to-day unloaded of its cargo of 20,000 tins of petrol a fire broke out causing injuries somewhat of a serious nature to fifteen of the workmen and damage to the extent of nearly forty thousand rupees. The barge was being unloaded by the process of passing tins from hand to hand when one of them accidentally exploded and caught alight. This was after only three thousand of the tins had been taken off the barge and the fire spread with extraordinary rapidity. The barge broke loose from its mooring and floated out to sea and the fire brigades were helpless in endeavouring to cope with the situation having eventually to leave the barge to its fate. As far as is known there were no men on the ship, when it broke loose, all coolies who were assisting in the work of unloading being either taken off or jumping overboard. Some of them are not expected to recover. At the time of wiring the fire is still blazing fiercely and the spectacle has attracted large crowds.

(LATER).

BOMBAY, April 29.

Inquiries regarding the fire on the oil barge show that when the men were engaged in landing drums a sudden explosion was heard followed by a big blaze. Three of the crew jumped into the sea and saved themselves. In addition to fifteen labourers who were burnt about their bodies, about fifteen are reported missing but it is believed they have run away and are safe.

The Aga Khan Tournament.

Lusitanians Success.

BOMBAY, April 29.

There was a large gathering present at the maiden to witness the final in the Aga Khan Hockey Tournament this evening. After a very exciting game the Lusitanians won the cup from the Grant Medical College by two goals to nil. Mrs. Hepper gave the cup and gold medals to the winners and silver medals to the runners up.

A Thunderstorm in Bombay.

BOMBAY, April 29.

Bombay had a shower of rain to-night. At about 9-30 P. M. a few drops fell but later there was a severe dust-storm. There were flashes of lightning followed by peals of thunder. Rain again began to fall from 11 and lasted for nearly a quarter of an hour.

Prize Vessel's Arrival.

BOMBAY, April 29.

S. S. "Gutenfels" one of the prize vessels which captured at Alexandria has been brought to the Alexandra Docks to discharge her cargo. She is under the command of Captain Curtis. Another "Brauenfels" is expected in a day or two.

బరోపా మహాసంగ్రామము

ఇంగ్లండు

ఫ్రెంచిగారి లేఖ

లండను ఏప్రిల్ 28:— ఫిల్లూమాన్స్ లు సర్ జాన్ ఫ్రెంచిగారిట్లు వ్రాసిరి. నిన్న నంతయును ఇంఫ్రెసున డ్యుతర మునందును వాయవ్యమునను పోరునడచినది. బ్రిటిష్ వారును (ఫ్రెంచివారును) గలనీజర్మనీవారిని తోమిరి. శత్రువులు మరలనునవై ఒడలేదు. నిన్నటి యుద్ధమునందు ఈజరుకాలు నకు పడవటి యొడ్డున జర్మన్ వారెవరు గానరాలేదు. స్ట్రీక్ ప్లాట్ వద్ద నున్న వంతెన మొగంపందు మాత్రము గాన వచ్చుచున్నారు. స్థితిగతులను సవరించుకొనుటకై బ్రిటిష్ వారు (ఫ్రెంచివారును) జర్మనీవారికి ప్రతికారము గావించవలసి వచ్చెను. ఈ సమయమున జర్మనీవారు మరల విషవాయువులు గలగుండ్రను హేగునిబంధనలకు వ్యతిరేకముగ నుపయోగించిరి.

న్యూజెమెపెల్ యుద్ధము.

బహుమానము.

లండను ఏప్రిల్ 28:— న్యూజెమెపెల్ యుద్ధమునం దీగువవారలకు విక్టోరియా క్రాసు పతకము నిచ్చిరి. సార్జెంట్లు మేడరుడేయలు, కార్పొరలు నోలియ, వీరువురు లైఫ్ లై గేడుజూనియారు. వీరు శత్రువులు తీరముగ ఫిరంగుల వారు జేయుచున్నను ముందుకుబోయి ముండ్ర తీగలను కత్తిరించిరి. వీరి కిద్దరికి గాయములు తగిలెను. కార్పొరలునో విలు తరువాత మృతిచెందెను. రెండవ లైఫ్ లైఫ్ లాని బకింగు హాము శత్రువులు తీరముగ తుపాకుల గొల్పుచున్నను గాయముల తీరిన వారిని రక్షించెను. మేర్మర్మర్ల మొదటి పటాలమునందలి రివర్సు థంట్లూ తన పటాలమునకు పార్సీ మునందున్న శత్రుసైనికులవద్దకు ప్రాచుర్యముగా బాంబులవేసి వెనుకకు బోవునట్లు జేసెను. ఆ సమయమున యింకొకసారి అట్లు చేయఁబ్రయత్నించెను కాని హతమయ్యెను.

హైదరాబాద్ కిమ్మట

గార్వాజులో 29 పటాలమునందలి గొర్రాబింగునేగి యను వారెడు మనము శత్రువులపై బడు సమయమునందు కందకమును జొరబడిన స్థితిలో పోరు సజ్జావారలలో నొకడు ఈతడు ప్రతి మధ్యకందకమును చుట్టుచు, శత్రువులు లొంగునంత వరకు వారిని వెనుకకు గొట్టెను. ఈ కార్యమును నెరవేర్చుటయందే తరువాత మృతమయ్యెను.

ఈ క్రిందివారలకు డిస్టింగ్విషుస్మ్యును అడ్డపు యిచ్చిరి. ఆరుగురికి వైబహుమానమియ్యబడెను. వీరిలో మేజరు కార్టెల్ కాంబెల్ రామల్ అర్చిల్లరీయోని మేజరు ఓల్డ్ ఫీల్డ్, నార్మన్ డుయన్సోని మేజరు జె. యఫ్. విన్సింగ్ట్ ఆనువారును గలరు.

గమనింపఁ దగిన విషయము ముఖ్యముకటి కలదు. ఇట్టి ప్రతిష్ఠాపనములకెల్ల ప్రజాప్రాతి నిధ్యర్థము ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించి పడయఁజూచుటయే ప్రధానోద్దేశము. అట్టి ప్రాతిఃధ్య మీ ప్రతిష్ఠాపనమునం దెంతమాత్ర మున్నదో పరిశీలింపఁ బూనుట యసంగతము కాదు. ప్రాతినిధ్యములేని పారి నందరిని గూర్చి మచ్చటించుట కిది సందర్భము గాదు. కాని ఆంధ్రుండనఁబడు వాఁడొక్కఁడును కార్యనిర్వాహకులలో గానరాదు. ఆంధ్రులలోపమో ఇతరులలోపమో నిర్ణయించుట కష్టతరము ఎట్లెనను మహాజనన భలో సామాన్యముగా జరుగుచుండు కార్యక్రమమును బట్టిచూడ నాంధ్రుల లక్ష్యభావముతో జూడబడి నారేమోయను సంశయము జని. పోవు. ఆంధ్రులు ప్రత్యేకపడుటచు నిరసించు మాహాదరులు రాజధాని కంతటికిని నొక్కఁడయగు మహాజన సభ యొక్క కార్య నిర్వాహకులుకొంచెము నెరుకబడిన వారేయని వాదమునకై యంగీకరించినను, వెనుక విడిముందు దాక్షిణ్య సృష్టములకు ప్రాతినిధ్యము నిర్బంధముగా కలిగించియైన వారిని ముందునకు చే బయల్పింప కుండుట యాచార్యకరము.

సైనిక క్రాసులు

సైనిక క్రాసులు 28 కియ్యబడెను.

ప్రమాదములు

కన్నల్ ఆల్బాండ్ కండెల్, విండ్ హంసీవైటు, ఆనుకారికి లింగ్డెరుకువొగములు యిచ్చినట్లు లండన్ గజెట్ లో ప్రకటించిరి.

ప్రాము

ఫ్రెంచివారి యుద్ధపుటోడ మునిగిపోవుట.

పారిసు ఏప్రిల్ 29:— ఏప్రిల్ 26 తేదీన అడియాటిక్స్ గమప్రమనందు లియర్ గాంబెట్టా యుద్ధపుటోడవై టా ర్మెడోలను బ్రయోగించిరి. వారు యుద్ధపుటోడ మునిగి పోయెనయి నావికులలో చాలమంది నురక్షితముగనున్న రినియా దెబుపబడెను.

గాంబెట్ మునుగుట.

రోము ఏప్రిల్ 29:— అక్రియా వారి నెం 5 రు యంత్రామి లియర్ గొర్రెట్టాను టొరారిటా సీంథు కాచి కాగ్నెయనున నున్న మేరియాడిల్వ్యాకా ప్రాంతమున ముఖ్య జేసెను. ఈ యుద్ధపు టోడజూనున్న 20) మందలూ నింత వరకు 188 రక్షింప బడిరి. టార్మెడోల రెండు ఈ యుద్ధపు టోడకు ప్రక్కగాగనున దగ్గరను ఈ టోడ పడినిమిషములలో మునిగిపోయెను. హత జేవులలో నందరికిని దెబ్బలు తగిలినవి. ఉద్యోగియు లండరును తమతమ స్థానముల నుండి, మృతులైన వారి దేహములు 58 కట్టుకొనబడినవి. వీనిని సైనిక మర్యాదలతో పూడ్చిరి.

ఇటాలియావారి సాహాయ్యము.

రోము, ఏప్రిల్ 29:— గాంబెట్టా మార్చు బోవు చుండెను. గంటకు 7 నాలుగులలో బోవుచుండెను. ఇటాలియా తీరమున కిరువదిమైళ్ల దూరమున రాత్రియొంటి గంటకు దీరినిమించివేసిరి. దైవహింసపడాయెను. దివసులలో పోయెను. వాయువార్తాయంత్రము పాడయ్యెను. యుద్ధపు టోడను ఒడ్డునకైవెచ్చెదమనియెడలూని వాడుకొనబడుటట్టిరి. రెండుపడవలునడిచిరి. ఇవి రెండునడుమనిగిపోయెను. మేరియాడిల్వ్యాకువద్దకున్న ఘోషమున్న ఇటాలియావారి టార్మెడోలపడవలు వెంటనే ప్రాచుర్యమునకుబయలుదేరెను అని వచ్చునట్లుకేసెనటలు ఈవలదుమను యోధావ్యయమట్లు కొనియుండిరి. ఇటాలియాతీరమునున్న కావలివాండ్లు వెంటనే సహాయార్థముగా రునంపిరి. సహాయమున్న పల్లెవారిచేపడవలను చిన్నయిం చిన్నచీకటియందు బయలుదేరెను. వీరెంతయు సాయమునర్పిరి. లియర్మర్మర్ల నెనెన్ గారుమునిగిపోయిరి.

ఫ్రెంచివారి కందకములను జర్మనీవారు

బట్టుకొనుట.

పారిసు ఏప్రిల్ 28:— ఈ దినము మునుపటి కంటె కాంతముగ నున్నది. జెల్లియంలో మాన్యులేరు. ఆగడిమూడు దినములందును శత్రువుల నుండి స్వాధీనము జేసికొనన ప్రజేత ములను నిలుపుకొన్నాము. వారు వెన్నెలకా వెన్నెలకా ప్రాంతము నందు మన కందకములను (800 మిటర్ల) పొడవున జర్మనీ వారు బట్టుకొనిరి. కాని మన మింకాలో సగపాలు తిరిగి స్వాధీనము జేసికొంటిమి. శత్రువులు లెన్ యెపర్లెన్ మీదకు హిట్టమాక్ స్కెల్లెన్బాగ్ మీదకు ఫిరంగుల బ్రయోగించు చున్నాడు. కాని యింకను వైబడలేదు అని సామంకాలమున ప్రకటించ బడెను.

అక్రానుజిల్లాలో పెద్ద యుద్ధము.

లండన్ ఏప్రిల్ 29:— అక్రానుజిల్లాలో గొప్ప యుద్ధము ప్రారంభమైనది ప్రాముఖ్యుండి జాబులు వచ్చినవి మిత్రమండలి వారి విమానములు వైల్లెమును జేతమనందలిస్తాండ ర్మలూనున్న రైలుజే జంక్షనులమీద బాంబులువేసి రోడ్లను, వంతెనను ధ్వంసముచేసెనది. ఇందుచేత జర్మనీవారు స్పా డర్మలూనున్న తమసేన ఇతరులకు తీసికొనిపోలేక పోయి నారు. ఇక్రెనువద్ద ఫ్రెంచి, ఇంగ్లీషు సేనలు ముందుముందుకు నెట్టుకొని వచ్చుచున్నను అనేకమంది జర్మను వైకులను ఖైదీలుగ పట్టుకొనుచున్నను జర్మనీ వారు రైలురోడ్లు ధ్వంస మగుటచే క్రొత్త సేనలను తేలేకపోయిరి. రెండు రోజులలో ఇక్రెనువద్ద 3000 మంది జర్మను వైకులను ఖైదీలుగ పట్టు కొన్నట్లు ఒక ఫ్రెంచి పత్రికవ్రాసింది.

జర్మను సేనలు మహాపూర్వ మిక్ర.

పోరాడుట లేదు.

కెనడా సేనల బహు యింకొక సేన యుద్ధ మున్నది. కెనడావారు అలపట తీర్చుకొనుచున్నార యుద్ధపు క్షిత్రింతయు కెనడా సేనలను బ్రిటిష్ వారు యలు సేనలుకూడ దిట్టముగా పోరినవని పత్రికావిలేఖరి నాడు. టెరిటోరియల్ సేనలు యుద్ధముచేయుటకు మొదటిసారియెవరు, ఎన్నో యుద్ధపులలో పోరినవారి నవి. కెనడాసేనలు ఆఫీసులో ప్రవేశించినతరువాత శు వాటిసాయంకాలము టెరిటోరియల్ సేనలను యుద్ధ దింపిరి. వీరు పోయిసెంటు జులియను మీదపడి, టెరిటోరి సేనలలో యాగ్ని-పటాలములు, కెంటుపటాలములు, స్ట్రీట్ ఫటాలములు కూడ నుండెను. జర్మనీవారు ఒక ఫిరంగిగుండ్ర వర్షమును కురిపించుచుండ టెరిటోరియల్ గంటలకొలది నడిచి ముందుకు వెళ్లి జర్మనీవారిని సన్నీ పొడిచి అనేక ఫిరంగులను పట్టుకొనినది.

తూర్పు యుద్ధరంగము

కాంతముగ నున్నది.

లాహోరు ఏప్రిల్ 29:— అర-వ తారీఖున 11 యం 1 జెట్ పత్రికకు లండను నుండి వచ్చిన వార్తలు తూర్పురంగమునుండి జర్మనుసేనలను పడమటిరంగము పంపినట్లు దొరతనమువారు ప్రకటించలేదు. కాని, తూ రంగమునందు ప్రస్తుతము యుద్ధమును ఆపివేసి జర్మనీ: తమ సేనలను ప్రాచ్య తెలియము యుద్ధ భూము తీసికొని వచ్చినారు. తూర్పురంగమునందు అనగా తియా కొండలలో యుద్ధము 15 రోజులవరకు య చురుకుగా సాగదని మార్షింగుపొట్టుపత్రికకు వెల్లెల్ విలేఖరి తెలిపినాడు.

బుకోవిసాలో రషియనులు ముందు ముందుకు కొని వచ్చు చున్నారని ట్రెయ్యుపత్రిక బుకారెస్టు వి: తెలిపినాడు.

రుష్యా

రుష్యావారి ప్రకటనము.

వెల్నోగ్రాడు ఏప్రిల్ 29:— సీమెన్ నడి యెగు ములందును, మూవారు పోవు యనువివారికి పడమటి : నను శత్రువులు ముందుకు వచ్చుటకై పట్టుదలతో త్నించినందున తీరముకు పోరాటము ప్రారంభమై యు కనుమ ప్రాంతములందు శత్రువులు తీరముగ చుక జొచ్చిరికాని వెనుకకు గొట్టితిమి. స్క్రివ్ ప్రాంతము పోరాట మతి తీరముగ జరుగుచున్నది. అని దొరతనకు ప్రకటించిరి.

కెరడా

విషవాము ప్రయోగము.

లండను ఏప్రిల్ 29:— విష వాయువులచే నొందిన కెనడావారిని జాకహిల్డెక్ యఫ్.ఆర్.యన్. పరిక్షించిరి. అనేకులు క్యాసురోధము వలన మృతిచె రనియు ఇయ్యది కోరాక్ లేక డ్రోమోర్ ఆఫ్ విష వా వులవలన గలిగినదనియు జెప్పుచున్నారు. ఒకరోడ్డు: కొలదిదూరమునందు వీరు 24 మృతినొంది పడియుండిరి. 31 దహ్యములుగా నట్టియు ఊపిరి తిరుగకుండ జేయుటకై పదార్థములతో నిండియున్న జర్మనీవారి బాంబు లనేకము గనబడినవి. కారి యింకా దానియంత దారుణమైనదికావు

తూర్పుఆఫ్రికా

సై. కోవోగ్గీయుల మూర్ఖులు.

లండను ఏప్రిల్ 29:— ప్రొందకవైకోవోగ్గీ: త్రైగాడిరు జనరలుగారు: యూ:జే టిఫ్నోగ్రాడు తూర్పు: కాశానున్న వైస్యమర్ నాయకులుగ నియమింపబడిన. కెండ్లవైస్యమర్లగురు దేహస్వస్థతచాలనండున నూతనవైస్య నందు 21 పటాలములకు నాయకులుగ నుండుటను మునుకొ

న్యూజిల్లాండు

న్యూజిల్లాండువారి యుత్సాహము.

ఒటావా. ఏప్రిల్ 29:— న్యూజిల్లాండు ముఖ్య యం గారు సర్ రాబర్టు బోర్డెన్ గారికిట్లు తెలిపిచ్చిరి. న్యూజిల్లాండునున్న న్యూజిల్లాండు దేశములలోను కెనడా దేశీ సాద్యులతో గలిసి పోరుటకుకొన్నామన యున్నారు. కోరికనే తెల్లడించుచు సర్ రాబర్టు బోర్డెన్ గారును లిచ్చిరి.

పురుషులను వెనుకకు గొట్టుట

అంధుల ఏప్రిల్ 28:—పురుషుల విడవక నిరోధింపును మన ప్రాంత గల్లీపోలి ద్వీపకల్పమునందు యెస్పి...

మిత్రమండలి సేనలు.

టర్కీలో దిగుట.

లాహోరు ఏప్రిల్ 29:—సీ. ఆంధ్రయం గెజెట్ కు నా వార్త:—మిత్రమండలి సేనలు ఆసియా వైపునకు...

బాంబాయి నానము

ఆంధ్రమహాజన సభ.

విశాఖపట్నము ఏప్రిల్ 30:—ఆంధ్ర మహాజన సభ కేటరీ మాకు ఈక్రింది జిల్లా గ్రామముల పంపినాడు.

స్వీకృతకాటుకు మందు చేయు ఆసుపత్రి.

నూరు ఏప్రిల్ 30:—నూరులోనున్న యీ ఆసుపత్రి సాయంకాలము తిరివాన్కురు మహారాజుగారు...

గొప్ప

గొప్ప అగ్నిపరమము.

40 కేలరూపాయలవస్తువు.

బాంబాయి ఏప్రిల్ 29:—బర్మా ఆయిల్ కంపెనీ డిరెక్టరీల వ్యవస్థను సేతు బాంబాయి రేవులో 20 నెల...

తరువాతవచ్చినవాడు.

మంట యెట్లుపుట్టినదో విచారించిరి. అంతమొదల తేర వేయించుచుండగా ఒకడబ్బాపేరి వెద్దమంటుపుట్టినట్లు తేలినది.

దెబ్బతిగిలినవాడు చనిపోవుట.

నిన్న యీ ప్రమాదములో దెబ్బతిగిలిన యాతడొకడు వైద్యశాలలో చనిపోయెను.

బాంబాయిలో గాలివాన.

బాంబాయి ఏప్రిల్ 29:—బాంబాయిలో నేటి రాత్రి కొద్దిజల్లుపడినది. 9 1/2 గంటల వరకు జల్లుపడినది.

విరోధుల స్త్రీమర్లు.

బాంబాయి ఏప్రిల్ 29:—యుద్ధము ప్రారంభమైన తరువాత ఈజిప్టుకుముందలి అలెగ్జాండ్రీయా రేవు లోపట్టు...

కరాచీరేవులో సుంకములు

4 లక్షలు తగ్గిపోయినవి.

కరాచీ ఏప్రిల్ 29:—యుద్ధము వ్యాపారమున పాడు చేసినందున కరాచీరేవులో సుంకములను చాలవరకు తగ్గిపోయినవి.

పూనాలో వర్షము కురియుట.

పూనా ఏప్రిల్ 30:—నిన్న రాత్రి పూనాలో యమా రము రేగి, తరువాత ఉరుములతో వికటముగ వర్షము కురిసి...

కలకత్తా

మైమేన్ సింగు రయిల్వే కంపెనీ

కలకత్తా ఏప్రిల్ 29:—కాపిటలను పత్రిక యందలి విషయములు అన్నవి. మైమేన్ సింగుగారి బోర్డు బహువక్త...

కలకత్తా పురపాలకసభ్య సంఘము.

కలకత్తా పురపాలకసభ్య సంఘమువారి 100-కి 100-యొక ధరకలిగి ర వంటకు వడ్డీనిచ్చి యావ్వపత్రములను గొని...

కిన్ని సకార కర్మాగారము.

కిన్ని సకార యంత్రములవారు తమ సాంకేతిక వర్తనను గుర్తింపకపోయిరి. ఖమ్మత్ గారి 1907-20-ల...

లాహోరు

లాహోరులో అగ్ని వికటము.

అరబ్బు వస్తువు.

లాహోరు ఏప్రిల్ 29:—లాహోరు పట్టణము నందలి పంజాబు నూనె, పిండిమిల్లులలో మహిళ వారమునాటి...

ముల్తాను

ముల్తాను బందిపోటు కేసు

ముల్తాను ఏప్రిల్ 29:—ఈ కేసులో దోషులుగ నున్న ముగ్గురిని సేతు బంధించినారు. మిగిలిన ఏడుగురిని...

సిమ్లా.

వైస్రాయికివచ్చిన యుద్ధవార్తలు.

సిమ్లా ఏప్రిల్ 29:—28వ తారీఖున ఇండియా నెక్రెటరీ పంపినవార్తలు:—

ఇశ్రామయ్యద్రము.

ఇశ్రామయ్యద్ర క్రొత్తగా జరిగిన యుద్ధములో జర్మనీవారికి కొంతవిజయముకలిగినది. తరువాత మిత్రమండలివారు జర్మను...

యుద్ధరంగము నందలి యితరవోట్ల ఫ్రెంచి సేన ముందుకు వెళ్లుకొని కచ్చుచున్న జర్మను సేన వెనుకకు కొట్టివేసి...

డాల్ఫెన్ ముట్టి.

డాల్ఫెన్ ముట్టి ముట్టించుటకు సర్ ఇయాన్ హామిల్టన్ గారి సాయకత్వము క్రింద మిత్రమండలి సేనలు మెరాజు...

రషియను యుద్ధనావలు.

రషియను అధికారులు ఈక్రింది విషయములను తెలిపిరి:—ఏప్రిల్ 25 వ తారీఖున నల్లసముద్రములో నున్న మా...

కాకే తిరుగులు

కార్యేతియను కొండలలో రషియనులు తమస్థానము మీద పడుచున్న తమ్రానీసలను వెనుకకు కొట్టివేయుచున్నవి.

హిందూదేశ రక్షణకావ్యము ప్రకారము, పంజాబు దొంగలపాదుల ఏకవచన 4, 6 సంవత్సరముల వారి యధికారమునకు మించియున్నది. రఘునాథుడు వహించుచున్న యావధిగా ఈవిషయము కమిషనరులకు, గవర్నరుకు అందజేయుట కలిసి చర్యించిరి.

ఈ ఆక్షేపణలను కమిషనరులు అంగీకరించలేదు.

పోలీసువారి సాక్ష్యము.

9 గురు పోలీసువారు విచారణపరిషత్తు ముద్రాయలలో 19 గురు పరాధియైనట్లు, వీరు తప్పులలో దొంగవర్తనను నమ్మకము లేదనియు వీరు చెప్పిరి.

పోలీసు నూపరిచేండ్లంటువారి సాక్ష్యము.

తరువాత లాహోరు పోలీసునూపరిచేండ్లంటు హెచ్చిస్కాటుగాలిట్లు తమసాక్ష్యములలోచెప్పిరి:-ఈభిర్యాదులు దాఖలు చేయుటకు దొరతనమువారు నాకు తర్యు చేసిరి. కేసులో తెలియజేయబడిన సంగతులు నిజమయినవేయని నా నమ్మకము. నాకు తెలిసిన సంగతులను బట్టియే నేనిట్లు అనుకొనుచున్నాను. ముద్రయలను గుర్తించినప్పుడు నేనున్నాను. చాల జాగ్రత్తగా ముద్రయలు గుర్తించబడిరి. ఈ సందర్భమున ఈయెర్నాటు లన్నియు జయలు అధికారులు చేసినారు. పారపాటు లేమియు జరుగకుండు జాగ్రత్త తీసికొనబడినది.

1915 సం॥ ఏప్రిల్ 24 వ తారీఖున, నేను యాకేసులోని దోషులను గుర్తించుచున్నాను. ఈకేసులో సాక్షులుగ నున్న ఫగ్వారాలు ఇద్దరు నిర్లక్ష్యముగ నున్నారు. వీరు వరుసగా నిజవల్లెట్టిన జనమును చూచుచు అటునిటు గబగ పరుచుచు ఎవరిని గుర్తించలేదు. మరొకరిని కూడ

యేమి ఎవరిని గుర్తించలేదు.

గవర్నరుగారి సేను కోరి

గుర్తించుటలో

నేను అన్ని విధముల

వయలో ఏమీ లోపము

గొట్టుకాదు యామాటలు

గొట్టుకాని క్రాసు పరీక్ష

లేనవైన తరువాత స్కాటు

మీరు ఉత్తరు విప్పించకలెనని

కోర్టువారిని కోరెను. కోర్టువారు

బుగారి సాక్ష్యము

పోలీసు నూపరిచేండ్లంటు దోషాల్లుగా సాక్ష్యము:-నేను, యింకోక సాక్షులతో

జైలులోనున్న గుర్తించుటకు 19 వ తారీఖున లాహోరులో 8 మంది దోషులలో సహా 23 మందిని వరుసగా వారందరును దుర్ముఖులు వారుభరించి యుండిరి. తరువాత మూడుగురును గోరి, యుండిరి. అంగీకరించిరి. గుర్తించుటకు తక్కిన విషయ అధికారి నామినేట్ చేసి జరిగెను. జైలులు, నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను. నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను. నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను.

తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను. నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను. నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను.

గుర్తించుటకు తక్కిన విషయ అధికారి నామినేట్ చేసి జరిగెను. జైలులు, నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను.

నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను. నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను.

నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను. నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను.

నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను. నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను.

నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను. నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను.

నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను. నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను.

నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను. నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను.

నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను. నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను.

నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను. నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను.

నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను. నూపరిచేండ్లంటు ముగిసిన తరువాత నామినేట్ చేసి జరిగెను.

కోర్టు వ్యవహారములు

మదరాసు హైకోర్టు.

(న్యాయమూర్తి: స్పెక్టరు గారు)

యావత్తవ ద్వీపాంతరవాసశిక్ష.

దొరతనమువారికి సిఫారసు

దక్షిణకన్యాపాంతమున లింగగౌడను 65 ఏండ్లవాడు. తన జమా రైతుగు దేవమ్మను దానిభర్తయై, ఆత్మగాను, కొట్టిచంపిరను కారణముతో వారిమీద పగబూని కడచి జవరసెల 20 వ తేదీనాడు ఆ యత్నగాని తుపాక్తో కాల్చిచంపెను. లింగగౌడు చార్జి చేయుటకు ముద్దయియొక్క పయ్యనును, ఉదేకపూరితముగు శరద్యమును గమనించి నెవ్జడ్డిగాను ముద్దయికి యాజ్ఞీత ద్వీపాంతరవాసశిక్ష విధించిరి. దొరతనమువారు దయజూపి యాజ్ఞీతను తగ్గించవలెనని సిఫారసుచేసిరి. ఈజ్జీమీద హైకోర్టుకు అప్పీలు పెట్టుకొనగా, న్యాయమూర్తిగారు అప్పీలును త్రోసివేసిరి గాని, జ్జీతను తగ్గించుటగాను నెవ్జడ్డిగాను చేసిన సిఫారసును దొరతనమువారికి పంపుట కంగీకరించిరి.

[న్యాయమూర్తి: బేక్వెల్ గారు].

తిరువల్లి కేసు. శ్రీపాద సారథిస్వామి యాలయము.

ధర్మకర్తల మనస్తాపము.

తిరువల్లి కేసులోనుండు శ్రీపాద సారథిస్వామికోశెలకు ధర్మకర్తలు ముగ్గురు పీల్లో అప్పాస్వామిశిల్లగారికి కొంత కాలముగ జేమి. రోగ్యకరముగ నున్నందున, జేవాలయమునందలి పనులను నేర్పగ గమనించి పనిచేయు జాలకున్నారు. ఆలయకార్యములు చక్కగ నెరవేర్చబడునటుల చూచు నిమిత్తము నెలకు 50 రూపాయల జీతములో నొక మేనేజరుగారిని నేమించుటకు ధర్మకర్తలు ముగ్గురు నంగీకరించిరి గాని, పిమ్మట నామగ్గురిలో నొక్కరకు పార్థసారథి అయ్యంగారు ఆతీర్మానమున కిష్టపడకుండిరి; మేనేజరు నొకరిని నేమించుటకు గాను జరిగిన మూడు సంధులకు వారు (అయ్యంగారు) వెళ్లేదు. అందుమీద, విపరీతముగ ఆలయమును మున్నది తలచి తక్కిన యిద్దరు ధర్మకర్తలు (అప్పాస్వామిశిల్ల, రంగస్వామి నాయుడు గారులు) ఒక మేనేజరుగారిని నేమించిరి. పార్థసారథి అయ్యంగారు రంగస్వామిశిల్లగారిచేత, ఆమేనేజరు గారిని పనులు చేయవలెనని ఆటంక పరచిరి. అందుమీద తక్కిన యిద్దరు ధర్మకర్తలు ముగ్గురు 'జేవాలయ కార్యములను నిర్వహించుటలో వారులతో కలిసిపనిచేయుటకు ప్రతివాదిని నిర్బంధించవలయును. సభలో నెక్కువమంది అంగీకరించు తీర్మానము నకు ధర్మకర్తలు బద్ధులై యుండవలయును' అని యుత్తరువు చేయుటకు ప్రార్థించుచు నా యిద్దరు ధర్మకర్తలును మూడవ ధర్మకర్తయగు పార్థసారథి అయ్యంగారిమీద లేబడినదావా కొంతకాలము విచారణ జరిగెను.

పోలీసుకోర్టులు.

ఎ గూరు

వాచ్చాయనవాడు పెరిటెక్ పెరిటెయిలలో పెయిక్ రుక్మగు పనిచేయుచుండి యచ్చట నొకదొంగ బతుకుతనబం టివులకుని ప్రాసించుచున్న యొకజాబును తీసికొని వెళ్ళుచుండగా, జెయిలువాకిట నాడు పరిశోధించబడినపుడు దొంగతనము బయల్పడినది. తనకావిషయ మేమియు తెలియ దనియు గోవిందసామియను మతీయొక పనివాడు తనచేతికిచ్చెననియు, ముద్దయి నెప్పెనుగాని మేజిస్ట్రేటుగారు వానికి ఒక్కనెల కఠినశిక్ష విధించిరి.

ఇటీవల పాల్కుటూరులో దొంగతనములు విశేషముగ జరుగుచున్నవి. తక్కిలముగ రైల్వేకంపెనీవారు చాల నష్టపడుచున్నారు. ఈమధ్య అబ్దుల్ కరీం అనువాడు ఒక కలెక్టర్ మెంటులోనుండి వందరూపాయలు విలువగల గజా పూసలను దొంగిలించినందులకు ఎగ్జూర కోర్టులో చార్జి చేయబడియున్నాడు.

బార్డిటవుక్.

మొన్న జరిగిన హాయికోర్టు క్రిమినల్ సెషన్సులలో కంసలవానిని ఖాసీచేసినందులకుగాను యాజ్ఞీత ద్వీపాంతరవాసశిక్ష విధింపబడిన మార్గసహాయం, లక్ష్మ్యుక్ అనువారికు పురు కడచిన ఫిబ్రవరి నెల 10 దినాడు బార్డిటవుక్లో పుష్పకాంతమ్మయను వారకాంత జంట నొకజతకమ్మలను, చీగను దొంగిలించినందులకు గాను మరల చార్జి కాబడిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు ముద్దయలకు చేసి ఆరునెలలు కఠినశిక్ష విధించిరి.

మెయిలుస్టేషను.

హిందూ ఏప్రిల్ 30:—కల్యాణోనియ మెయిలుస్టేషను, నేటిఉదయమున బొంబాయికివచ్చిరి. మౌము పంజాబు, కలకత్తా చెన్నకట్టలములకు బయల్పడుదును.

కాలమానము.

సిమా ఏప్రిల్ 30:—ద్వీపకట్టయునందుక, 2 లోను ఉరుమలతోవర్షించినది. పూర్వలో 3 దుక్కుల పాంబనలో దుక్కియుపడినది. ఉత్తర హిందూస్థానమున జేడి విశేషముగ నున్నది. ఈపాంతములందలి ఉత్తరలోగాలి దుమారములు ఇట్టి ఉరుములతో వర్షించవచ్చు విశేషమైన మార్చేమియు గలగడు

బొబ్బలరోగము.

మరణములు.

సిమా ఏప్రిల్ 29:—ఏప్రిల్ 24 వ తారీఖుతో పూర్తియైన వారములో హిందూదేశమునందు 27,612 మంది బొబ్బలరోగము తగిలినది. ఇందులో 22,253 మంది చనిపోయిరి. బొంబాయి రాష్ట్రానిలో 652 మంది చనిపోయిరి. మదరాసులో 7, బెంగాల్లో 18, బీహారు ఒరిస్సాలల 830, సంయుక్తరాష్ట్రములలో 2,860, పంజాబులో 17,860, బర్మాలో 34, మధ్యపరగణాలలో 179, సహ్యాద్రిపరగణాలలో 25, మంది చనిపోయిరి.

సోలర్ బంధువులకు లిఖితము.

సిమా ఏప్రిల్ 29:—ఇప్పటికే హిందూదేశములో నున్న ఇంగ్లీషుమొదలైన ఆధారపడియున్న వారికి మార్చిన తారీఖునండి అలవెప్పుయ్యుటకు, ఇండియా సెక్రెటరీగారి అనుమతినిపొంది ఇండియా దొరతనమువారు కాంక్ష చేసిరి. ఇదివరకు తమపై ఆధారపడియున్న వారిని వదలినది సోలర్ బంధువులకు అలవెప్పుయ్యుటకు ఏమాల్సన వచ్చుచున్నవో? యిప్పుడుకూడ ఆరూప్యే వర్తించును.

సహాయవిధులు.

రంగూన్ ఏప్రిల్ 29:—వెల్పుస్టేషన్లోని ఇయ్యక్ సామ్రాజ్యసహాయనిధియొక్కయు బర్మాకాఖిలం దివివర రూ. 60 లు పోగైవని. బెల్జియంవారికి సహాయనిధియొంది వరకు రూ. 21800 లు పోగైవని. యుద్ధముచేతరణాకతులై ఆస్తినియావారికిసాయమొచ్చుటకు రూ. 5000 లు పోగైవని. కడపటినిధి కొద్దివారములక్రిందటనే స్థాపించబడినది.

BURMA

Relief Funds in Burma.

RANGOON, April 29. The Prince of Wales and Imperial Relief Funds, Burma have collected so far about six and three quarter lakhs rupees. Subscriptions to the Belgium Relief Fund up to the present amount to Rs. 21,800, and Armenian War Refugees Relief Fund to Rs. 5,000. The last fund was started a few weeks ago.

SOUTH INDIA

Latest Date.

For Registration of Delegates to the Andhra Conference.

VIZAGAPATAM, April 30.

The Secretary Andhra Conference wires to us:-The latest day for the registration of delegates for the third Andhra Conference which meets here on the twelfth and the thirteenth may is the eighth of May. All public bodies are requested to send in their lists of delegates before that date.

The Pasteur Institute.

To be Visited by Travancore Maharajah.

COONOR, April 30.

The Maharaja of Travancore is expected to visit Pasteur Institute this afternoon where he will be received by Major Cornwall, Director. At present there are 50 patients from different parts of the Presidency most Asiatics, also three Europeans from Kodaikanal undergoing anti-rabies treatment. The Staff of the Institute consists beside the Director one Military Assistant Surgeon, two Sub-Assistant Surgeons. From Travancore a large number of patients received treatment. The Maharaja contributes an annual donation.

SI

4 Lakhs Defecit to Karachi Port Trust

KARACHI, April 30. The Secretary of the Karachi Port Trust has presented to the Board a financial statement for the past year, showing that notwithstanding the considerable dislocation of normal traffic caused by the war the deficit which has been expected to be large amounts to no more than about four lakhs of rupees which can easily be made good without drawing on the Reserve Fund.

లాహారు కుట్ర కేసు.

లాహారు కుట్ర విచారణ జరుగుచుండుట.

కేసును ప్రారంభించుచు తెలిపిన సంగతులు

అక్టోబరు 29:— దీనిని వెట్టెను గారు లాహారు కేసును ప్రారంభించుచు నీ కేసు సంగతులను కూడ జేసి. ఆయనములను ముందు సామగ్రి ఆమెకా జేసి. అందులను దొంగతనముగ పొందాదేశము లుంచిరి వెట్టెనే బంధించబడినవారు ఒక వేళ పబ్లికను నిజమగు చేయబడినవారు బంధించబడిన కొందరును, కుట్రచేయుచునే వచ్చిరి. ఇతరదేశము వలసపోయినవారు పీఠోచేరికి. మోగాలో గర్నమెంటు లోనున్నది. నవంబరు 27 వ తేదీని దీనిని దొంగిలించుటకు యుటచేయబడినది. ఇందునిమిత్తము, ఫిరోజ్ పురము కొందరు కుట్రగారులు బయలుదేరిరి. కాని నవంబరు 27వ తేదీ, ముగిసిన అర్థమునందుటలలో నీ ప్రయత్న మొగియినది. మిగిలిన సభ్యులను, జైలుదారు జవాలాసింహాత్మకములను, పుకొనుటకువచ్చినప్పుడు నిరోధించిన వారులలో ద్వంద్వ తనవారై చనిపోయిరి. తనను ను, కాని రాము, జగదీశ్వరింగు, రహమనుఅలీ, లామింగు, ధనుంగు, వైసుంగు, అను ఏనుగురును ఈ రిలే నీ కుట్రు. ధనుంగు, కరముంగు కుట్రుగాడు. తొమ్మిదిగురును నలవెట్టి తిరిగి వచ్చినవారే. కుట్రు నలీ క్రింది బండిపోట్లు జేసిరి. లూడియా నా జిల్లాలో, మిగిలిన అను పట్టణమున్నది. జనవరి 28వ తేదీని, ఒకబండిపోట్లు నది. ఇక్కడ టిక్కిరాము హత్యచేయబడెను. ఇద్దరు లకు దెబ్బలుతగిలినవి. వందరూపాయలగనును రెండల పాయల ఆభరణములను దొంగిలించిపోయిరి జనవరి 27వ తేదీననున్న మరెవరికబండిపోట్లు జేయబడినది. బాంబు ప్రేక్షకులనను, దుడ్డుకర్రలవెట్టి కొట్టుటలనను, కుట్రులతోగిలినవి. ఇక్కడ, 421 రూపాయల నగదును, 1 రూపాయల నగలును పోయినవి. కొట్టానంపాసములోని రహమనునదర్జ జనవరి 29వ తేదీని బంధించి పట్టు వెట్టెను. ఆ సీసరలతో యుద్ధి. ఫిరోజ్ పురము అయ్యలీ సరము జిల్లా లో, కాబూయ్యలీ జరిగిన బల్లలలో జేలారాము, ఫిరోజ్ పురము హత్యచేయబడెను. బాంబులు చేయబడినవి. మరియొకవార్డులు ప్రేక్షకులువెట్టి కొట్టిరి. పదిమందికి దెబ్బలుతగిలినవి నగదు పది రూపాయలును, రిజేలూపాయల నగలును పోయిన కొట్టానంపాసము చేసిగిలిన యతడు చెప్పుచున్నాడు. కాని టిక్కిరమున పోయినది గాని నగదేమియు పోయియుండ . లూడియానాజిల్లాలోని, రాధను వద్ద ఫిరోజ్ పుర లోని బండిపోట్లుగా 418 రూపాయల ఆస్తిని దొంగిలించిరి. ఇవిగాక హెడ్డు కొట్టెలీలు, మున్ను ఆలీనామాద్య చేయబడెను నది న వెట్టెరు ను హత్య చేయబడెను ఆనవాకి దెబ్బ తగిలినది. ఫిరోజ్ పుర 20 వ తేదీనను అనువాడు లాహారులోని అనార్కలీ రులో నీ దుర్భాగమును చేసెను. ఇతడు కుట్రకు సంబంధించి నొకడు. ఇతనిని సజ్జనంగు అనికూడ పిలిచెను. ఇతడు అయ్యలీసరమునండి వచ్చినాడు. ఇతడు వారే ఉరితీయబడినాడు. కుట్రకు కావలసిన సామగ్రి సంకలనముగా యీ బండిపోట్లు చేయబడినవి. దొంగిలించి బంగారు వెండి నగలు కట్టిలీల కరగించి, సామగ్రి యుటకు విలయనవారి దగ్గరకు పంపించబడుచువచ్చెను. గాబూయ్యలీ ఇట్టి కట్టిలీల కాకికి కూడ పంపబడినవి. ముద్దేశముగో నీ బండిపోట్లు చేయబడుచున్నవో ఒక సింగువచ్చెను, తక్కిన రెండు మంది ముద్దయులను పూర్తిగ నును దుర్భాగములకు కుట్రలో చేరినవారు నీవో నరము లికా దొంగిలించెను. ముద్దయులు ప్రత్యేకముగ యీ పంపించబడినవి. ఏమేమిదిపోట్లుగో నీవో ప్రత్యేకముగ దొంగిలించెను.

ఇంకొక వార్డు మా నెండు రూపాయల లాహారు కుట్రులనుండి కుట్ర చేయుచున్నాడు. ఇతనివద్దనుండి సామగ్రిలనుగొనినది. పొందా దొంగిలించినది. ఇందులను పుట్టిం చేయబడినది. ఇక్కడనున్న అందుకు జాని ను బండి. బాంబులను ఏదోమొదలయ్యుచేయవలయునని ఒక గ్రంథముగాద నిరూపెట్టెను దొంగిలించి. అయ్యలీ సరమునందు నామగ్గు. నవంబరు 28 వ తేదీ

ఆ ప్రాంతమునందు ఇతడు ఉరుమాభావము. పొందాదేశ చరిత్రను వ్రాసివ్రాయుచున్నది. ఇది రాజకీయమును బోధించుచున్నది. అజ్ఞానమును, అతనిన్నే పాతులను ఇట్టిదే పూర్వ మొక గ్రంథమును వ్రాసి. అనియములనే ఈ గ్రంథములో తిరిగి ఇతడు మార్చివ్రాసెను. ఈ పుస్తకము దొంగతనమువారితో నిషేధించబడినది. అంజ్ఞేయ యుగమునుగుంచినది, నీపాయిల తిరుగబాటును గురించినది వ్రాయబడిన భాగము అందుబాటిగ, నిషేధించబడినది. ఈ భాగములో కొన్ని సంగతులు కృత్రిమ బుద్ధితో వ్రాయబడినవి. రాజకీయమును ప్రబలజేయుటకును, తిరుగబాటును పుట్టించుటకును ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది. వలసనుండి తిరిగివచ్చిన వారో వారికి సంబంధము పోతుండ ఇతడు చేయుచువచ్చెను. సంగతులను బోధించి, కుట్రకు సంబంధించు గ్రంథములన్నిటిని నితడు పుట్టించి, ప్రచురించుచువచ్చెను. గ్రంథములను సంబంధించిన వ్యవస్థలన్నియు నీవేతులలో నున్నవి. జగదీశ్వరము నవంబరు నెలలో ఆయనములను కొనుటకు సామగ్రిను తీసికొని పిహూ విల్లెల జగదీశ్వరమును ఇతడు (భాయి పరమాండు) తోడ్కొని పోయెను. కుట్రకు సంబంధించిన సామగ్రిలనుండి ఇతడు కట్టుకొనికొని బయలుదేరినది. ఈ పనిని ద నున్నప్పుడే జగదీశ్వరము పట్టుకొనిబడెను. పరమాండు పొందాదేశములోను, పిహూదేశమునకు వెలుపలనున్న రాష్ట్రములందును, రాజకీయమును పుకొల్పుచు చాల ఉపన్యాసము లిచ్చెను.

విష్ణుగణేశలింగేశ్వరు, జనులు సొగడే యని వ్యవహరించుచుండురు. ఇతడు నాయకులలో నొకడు. ఇతడు సామగ్రిను పోగుచేయుచువచ్చెను. "నర సందేశము" అను పుస్తకమును ముద్రించి, వ్యాపింపజేసెను. భారత సిపాయిలకు కుట్రలో చేరవలసినదని ప్రోత్సాహము చేయుటకు ఇతడు వీరివద్దకు తరుచు వెళ్ళుచుండువాడు. దీనికొకడు మొదటి పూర్తి 28 వ తేదీని సిపాయిలు నానుచుచేయు ప్రదేశమునందు పట్టుకొనబడెను. ఇతనిదగ్గర పదిబాంబులు దొంగిలించి.

కర్తరంగింగు అను ముద్దాయుగూడ నాయకులలో నొకడు. ఇతడుకూడ సిపాయిలను తిరుగతీయుటకు ప్రయత్నించెను.

జగదీశ్వరింగు, హాసానుంగు టండానును ముద్దాయు లిద్దరు, కొందరు సిపాయిలను తమతో కలియనట్లు, చేసికొనుటకునుత్సించిరి. వారికి గ్రంథములను గ్రంథమునుండి కొన్ని భాగములను చదివి వినిపించిరి.

మదకసింగు, దీనసింగు, కేహరుసింగు, సజ్జనసింగు, దలీపసింగు, అనువారు బాంబులనుచేయుటకు పదార్థములను, కొనితెచ్చిరి. రేదా ఎక్కడనుండియో సంగ్రహించి తెచ్చిరి. ఈ పదార్థములతో దాక్టరు మాదాసింగును, బాస్సినివాసి యగు పరమాండు అను నతడును, దీనెంబర్క నెలాఖరునుండి, జనవరి 2-వ తేదీ వరకును, బాంబులను తయారుచేసిరి. ఒక పాడుపడిపోయిన గృహమందు ఇది తయారుచేయబడినది. ఈ రసవాదపదార్థములు, నాహాసంపాసములోని, లహార్వాడికిని తరువాత, కైతాకుకు తీసికొనిపోబడినవి.

నందాసింగు, గంధకర్పత్రి, గంధకమును, అన సరమును మరెవరో కొన్ని సీసాలను కొనెను. చందాసింగు బాంబులు చేయుటకు పనికివచ్చు ర అల్యూమినుము, ఇల్లడీపాత్రలను తీసికొనివచ్చినాడు. అనబాంబులు తయారు చేసి ఆఖరున పాతివెట్టిరి.

తక్కినవారు బాంబులనుచేయు పదార్థములను కొనిరి. ఈ పదార్థములతో, దాక్టరు మాదాసింగు, హిందారాము, జనవరి మధ్యభాగమునందు, అయ్యలీసరములోని, హంతు గు లామింగుగారి ధర్మశాలలో బాంబులనుచేసిరి. ఇక్కడచేసిన రెండుబాంబులు, మిగిలినవారు బండిపోట్లుగా నుపయోగించబడినవి.

జనవరి మధ్యభాగము ఆ ప్రాంతములందు హరి దరాము అయ్యలీసరములో వారు బాంబులను తయారు చేసి, రామరత్న అను నతనికి ఇచ్చిగా, కాబూ బండిపోట్లుగా ప్రయోగించబడినవి ఎన్నియోసరములలో బాంబులు తయారు చేయబడినవి. చాలబోట్ల నిలిఉపయోగించబడినవి.

బాంబులను తయారు చేయువారికి దివానుసింగు చాల సహాయముచేయుచువచ్చెను. ఇతడు పదార్థములను కొనితెచ్చువాడు. ఇతలూందలలను బాంబు డిప్పలక్రింద నితడు మార్చు

చువచ్చెను. ఇతనికి మిత్రులు దుకాణములకును, కుట్రను కృత్రిమములకు ఇతడు వలసనుండి వచ్చినవారికిని, వ్యాపిలకులకు చురుకు చేయుచుండెను. ముఖ్యంగా అనబాంబు ఇతడు, హస్తప్రసింగు, అనునతనికి ఒక సీసాలనుగ్రాహకులను ఇచ్చెను ఇద్దరు ముద్దాయుల వేగ చిరునామాలు ఉన్న ఒక కాగితము మార్చి 4 వ తేదీ ఒక యింటికి, కోధించగా దొంగిలించి. నీగ సింగులను ప్రేమసింగులను ఛబ్బా బండిపోట్లు దెబ్బలు తగిలినవి. వీరికి ఇతడు చికిత్సచేసెను. వీరిని ఇతడు దాచుచు వచ్చెను.

ప్రత్యేకము రాజకీయము ఉపన్యాసములను ఇచ్చుటకు ఆమెకానుండి ఇతడు సింగు గంధిరి పంపించిరి. ముల్తాను జయిలలో వెనుకగా నితని దగ్గర సాంకేతిక లిఖితలలో వ్రాయబడిన రాజకీయములను దొంగిలించి.

అనబాంబులను సజ్జనసింగు పురానుసింగ్ లూడియానాలోని ఖిల్నా హైస్కూలులోని విద్యార్థులు. వీరు కుట్రలో చేరి, కుట్రదారులకు ఆశ్రయము ఇచ్చుచువచ్చిరి. మరియొక పురానుసింగుకు ఒక బాంబుతో సంబంధమున్నది.

బోస్సునివాసియును ఇంద్రసింగు ఫిరోజ్ పురలో తిరుగ చాటుచేయుటకు జనమును పోగుచేయు మొదలు వెట్టెను.

రావుకూడ కుట్రకు చేరినవారిలో నొకడు. ఇతడు, ఆయనములను ముందుసామగ్రిని బాంబులను, బాంబులకు పదార్థములనుసప్లయచేయుచువచ్చెను. ఇతడుసంజాయిలోని సంగతులను, బంగారములోను, బంగారములోని సంగతులను, పంజాబులోను చెప్పుచు, కుట్రదారులకు మధ్యవర్తిగ నుండెను.

రాసవిహారింగు డిల్లీకుట్రకును

ఇతడు నాయకులలో చాల

కొమలమునాథుని నీజముగ ఇతడెవరో కొని తిరుగుచున్నాడని డిల్లీందునని నిరూపించబడినప్పుడు, ఇతని దగ్గర

మార్చి 29:—

10 గంటలకు విచారణ ప్రారంభించి జేరుగుంపులకు యేర్పాటు చేయబడిన ముద్దాయులు సాంకేతిక స్థితి మొదటిజట్టులో ముద్దాయులపక్షమున, శిల్ప రెండవజట్టులోనివారిపక్షమున, లాభారాం మూడవ జట్టులోనివారిపక్షమున, అయినవన రెండు, రాజస్వానే, ఆరవజట్టుపక్షము కుండు లాలు, పూరి, ఏడవజట్టుకు దాక్టరు ఎం. ముగార్లు వాదించుచున్నాడు.

అమాడసింగు అను అప్రూరుగోత్తకు బడెను. ఇతడు 1^వ సాక్షి. బాలంధరుజిల్లాలోని హరు నివాసియగు ఉత్తమసింగుకుమారుడు. మున్ను వీర్యములు. ఇతనిని డిల్లీలో మేజిస్ట్రేటు దున్నించినప్పుడు మెంటు ఆడ్యోకేటు తెలియజేసెను. మొదటితరగతి మేజిస్ట్రేటు సోహానులాలుగారి యెడట ఇతడు వాడుక ఇచ్చెను. నిన్న ఇతడు కొందరిముద్దాయులను గుర్తించెను. యంతయు సరిగనున్నట్లు ఇతడు కనపరచెను.

వెట్టెను గారు తిరిగి యిట్లు తెలియజేసిరి:— కేసుస్వము ముందుగ ముద్దాయుల తెలియుటగల పయేను యి ఏమేనేరము చేసినది కొంతవరకు వివరించుచున్నది. దు యధావిధిగ సాక్షులను తీసికొనివచ్చి ఈ నేరములు జూపుచేయించెదరు.

వీరిట్లు తెలియజేప్పుచుండగా ముద్దాయులపక్షము గ్రహునాథయ్యగారు లేచి యిట్లుచెప్పిరి:— సాక్షులను రెండు పర్యాయము లాకాగి ను పరీక్ష చేయు మామూలు అయియున్నది. ఈ సాక్షులను మరల వీరినిం పరీక్ష చేయుటకు వీలుండునట్లు కోర్టువారు చేయవలసి తెలియజేయుటకు కోరుచున్నాడు.

రెండవసారి ప్రానుదరిత్తు జరిగిందు అనసరము లేకుండ్ల చేయుటకే గర్న మెంటు ఆడ్యోకేటు మొట్టమొదట కేసు స్వభావమును విశదపరచినట్లు రాయుచున్నాడు తన యణగారు తెలియజేప్పి.

తరువాత ప్రెసిడెంటుగారిట్లు తెలియ జేసిరి సాక్షులను తిరిగి పరీక్షించి విచారణ చేయు మాట అధికారమున్నది. వ్యాజ్యమును నిలుపుటకు ఇల్ల సరయిన్తోచినప్పుడే తిరిగి సాక్షులను పున కొన కాని అనసరము లేనప్పుడెట్లు చేయము.

అతని యభి సాయము.

భరత భూదేవానులలో పార్వత్యవిద్యాభ్యాస మొనర్చిన
 గారి సంఖ్య మిక్కిలి తక్కువ. మరియు నీ విద్యాధితులు
 15 సంఘముతో కలసి మెలసియుండవలగానీ నీ విద్యాధితులు
 గాత్యంగ సభలలో జన సంఘమునకు యథార్థముగ ప్రతి
 భుజిపించుకొనుట కర్హులు కారని కొంతమంది వాదించు
 మందుట మనకు పరిచితమైన విషయమే. సుయోక్తరాష్ట్ర
 తులకు శాసన సభ నొసగుటకు ఆ సభయందొక భారతీ
 యుని సభ్యుని నియమించుటకు ఆశీస్సించుచు సిద్ధువాము
 ప్రభువుగా టెలిఫోన్గి నీ వాదించి. సిద్ధువాము ప్రభువు
 గారు సిద్ధాంతీకరించి ఇదవిధమున ఖండితము నుడివరి. సాధా
 రణముగ ప్రజలందరు నష్టానధీయుందున్నారు. వారికి శాసన
 సభలనగ నేమో కార్యనిర్వాహక సభలనగ నేమో భారతీయ
 సభ్యులెవరో అంగ్లేయసభ్యులెవరో బోత్తుగా తెలియనే
 తెలియదు. గవర్నరు జనరలుగారున్నారనియు గవర్నరు
 గారులేక లెఫ్టనెంటు గవర్నరుగారు కమరాష్ట్రమును పాలిం
 చుచున్నారనియును అధికారులందఱును వారియుత్తరవుల
 ననుసరించియే పనిచేయుచున్నారనియు మాత్రమే చాలెరుగు
 దురులని సిద్ధువాము ప్రభువుగారు నుడివరి. సాధారణ ప్రజలు
 తమచుగ గ్రామములందు నివసించుచు గావున సిద్ధువాము
 ప్రభువుగారు నుడివరిగితి నే సిత్తిగతులున్న కాయల విషయ
 మును పరిశీలించుటకు గ్రామములందు ప్రజలసిత్తి యెట్లు
 నున్నదో మనము సరిగమూడవలసియున్నది.

దక్షిణహిందూస్థానము

నేను నాలుగు మాసములనుండి వక్షిణ పాద
రూపామున సంవర్తించుట కారంభించితిని. గ్రామ
ములోనుండు వారితో నందుముఖ్యముగ నిమ్మ బాతులతో నధికము
గ కలసి పెరిసియుండి వారినను కనిపెట్టుటకు నేను తరుచు
వారితో వీధులలోను గుడిపెట్టలలోను పొలములలోను కల్లుదుకా
ణములలోను నుచ్చటించియుంటిని. నే ననుభవమువలన కను
గొనగలిగిన విషయములు అట్టి దొంగులతో కొందరి యభి
ప్రాయములతో కొందరననేల పెక్కుమంది యభిప్రాయముల
తో నేతీ భావమును పొందబాలవు. వారితలన స్థిరపరుపబడ
జాలవు. అట్టి భేద మే మైననున్నచో దానికీకారణము నేనిటుల
నిశ్చయించితిని. భరతఖండమున గ్రామ్యులగువారు సజాతీ
యుడు స్వసంతాపంబుడు వ్యవేశ్యుడునుగు భారతీయుడు
వారితో చేయవలసినరీతిని పొత్తివరించినపుడు వారతనితో
మనసిచ్చి మాటాడునటుల పాశ్చాత్యునితో మనసిచ్చి మాట
లాడరు. మీరు భారతీయుడగు నేద్యగానితోగాని కానికొని
తోగాని మాటలాడి మనసు గ్రంహించకలెననిన మొదట మీ
కాతని యాత్మకు నప్పించి వలెను. అతి
విషములు కాకలెను. అతనితో నేలగుర్చుండవలెను. అతని
కిష్టమగు క్రీడలనుగూర్చియు నతని ఇష్టదైవమునుగూర్చియు
మాటలాడవలెను. అంతరకుచేసినచో నతడు మనసిచ్చి మాట
లాడును. మిగిలినది నిశ్చితాభిప్రాయమును గ్రహించగలుగు
దురు. సిద్ధువామ ప్రభువుగానునదిని సిద్ధాంతవిషయమును
గూర్చి కాననసభలనుగూర్చియు రాజకీయ సభలనుగూర్చియు
భారతీయుగ్రామీణుని కేమియు తెలియనందున నతడా విషయ
మున నజ్ఞుడయినవచ్చును. ఈవిషయమున సిద్ధువామ ప్ర
భువుగాను చెప్పిన దానికన్న నేనధికముగగూడ చెప్పుటలుగు
దును. గ్రామస్థులకు గవర్నరుజనరలుగాను గవర్నరాజో లెఫ్ట
నెంటు గవర్నరాజో యున్నారనిమాత్రమే తెలియునని సిద్ధు
వామ ప్రభువు గారు నుడిపిరి. నాతనుభవమందులకు వ్యతిరేక
ముగనున్నది బానపదుల లోకొకడు దానాలభోలో, అపరాధి
యొద్దనుచో నతని కామాత్రమైన తెలియునుగాని తక్కినవారి
కది యెను నగూడ తెలియదు. రాజుగారున్నా
రనియు ఆయనకొన్ని సంవత్సరములకు ముం
దిదేశమునకు వచ్చిరనియు ఆయనకు తమవైదికముగు ప్రేమ
గలదనియుమాత్రమే వారెరుగుదురు. ఈవిషయముమాత్రము
మిక్కిలి తక్కురబాలివారికిగూడ తెలిసియున్నది. చిత్రముగు
నిట్టిసంగతి యొకటి నానంచారమునందు జరిగినది. దక్షిణ
హిందూస్థానున చక్కకు లనునొక తెగవారుగలరు వారు
నిమ్మ బాతులలో నొక తెగవారు. వారు తమచూలములలో పని
చేసి జీవింతురు. “రాజు గారికి బిడ్డనిరాజు గారికిని
తటస్థించినదనుసంగతివారికి తెలియవచ్చినది చక్కులకు

అగు తమతెగవారేయని యాచర్యును అవకొనిరి. “మా తెగలో
నొకరాజుగూడ నున్నాడా ఆరాజుతో మనసీమరాజుగారికి
యొద్దముచచ్చినదా మా తెగలో నొక రాజుగూడవుండ మేముంటు
రానివార మెట్లులైతిమి. మేముంటురానివార మైనచో నిపుడు
మనసీమరాజుగారు చర్యనురాజు నంటువుడ నతనితో పెట్టు
యొద్దము చేయగలరు అని ఆచర్యులు చచ్చిరనుసారి. ఈచర్య
చాల రోజులు జరిగింది. ఆజర్యులును మీచర్యులుగాను వారు
జేరని స్పష్టముగ వాచకరింపుచును నుండేవాము వారికి తీరనే
లేదు.

రాజుగారి కరార్వర గ్రామాధికారియే వారెకిన యధికారి. రాజుగారికిని గ్రామాధికారికిని మధ్యవర్తియొక పెద్ద యధికారికలదు మాత్రము వారెరుగుదురు. అతడు గవర్నరు జనరల్ గవర్నరు కలెక్టర్ సాధారణముగ వారికి తెలియును. వారు తెలిసికొనుటకు ప్రభుత్వము వేరును. ఈవిషయమున వారికియు తెలియకుండుటవలన నప్పుడెప్పుడు చిత్రములైన పంగతులు జరుగుచుండును. ఒకసారి జిల్లాకలెక్టరును తాలూకా తహసీల్దార్ నొక గ్రామమునకు వెళ్లి రైతులను విలుపుదని బంట్లోతులను పంపి. బంట్లోతులు వారినిపిలువగ వచట మాయధికారి యున్నాడా యని రైతులడిగిరి. మాఅధికారియనగ గ్రామాధికారి యని వాయలి ప్రాయము మీ అధికారిలేదని బంట్లోతులు చెప్పిరి. మాఅధికారి లేనప్పుడు వారితో మాకేమిపని యని రైతులనిరి. అప్పుడు బంట్లోతులు గ్రామాధికారిని పిలుచుగాని వెళ్లిరి. అతడవట నున్నాడని తెలియనే రైతులందరను చప్పున వచటికి వెళ్లిరి. మరియొకసారి తాళిల్లారాక గ్రామమునకు వెళ్లిన రైతులొక బాటయందు గుంపుగూడి యుండిరి. అచట నొకరాయి యుండిన గ్రామాధికారి ఆరాతిమీద మామూలుగా కూర్చుండును తాళిల్లారా రాతిమీద కూర్చుండి రైతులతో ముచ్చటించబోయెను. అయ్యో, అది మాఅధికారి కూర్చునే రాయి. మీరు దానిమీదనుండి ముందుదిగి క్రిందగూర్చుండినగానిమీద చెప్పుపంగతులను పేము విసమని రైతులనిరి. గ్రామాధికారి కన్న తాళిల్లారు పెద్దయధికారియని వారికి నచ్చజెప్పుటకు కొన్ని గంటలు పడినది.

రాజుగారి హిందీ పదేశములు.

నిద్ర హము ప్రభువు గారి కలెనే బాసవయ్య భాషా
సజ్జాన కార్యనిర్వాహక పథ్య లవసరము లేదని వాదించువారి
వాదనమున కనుకూలముగ కొన్ని నిదర్శనములను ప్రముఖము నేను
చూపితిని. రాజగారి పక్షమున మిమ్ములను గవర్నరు గారు పరి
పాలించెదరు. జాతికి మునుగు హిందూనే జేడలుండురు. వారిలో
నొకడు మన దేశీయుడు మన జాతీయుడు మనస్థానాదని చెప్పిన
వో దానికి వారెంతయు సుహృది రాజుగారి మంత్రాలో
చన సభలో నల్ల జాదుగూడ నొకడు స్వాదుగదాయని వారు
సంతసించురు. మీరు శివస్వామయ్యరుగారి పెరుగుదురాయని
కొంతకుండి పట్టెటూరి వారి నడిగితిని. వారెరుగమనిరి. నిజ
ముగా వారెరుగ నేమిరుగరు. శివస్వామయ్యరుగారి నేగారు
కార్య నిర్వాహక పథ్య లగు తక్కిన తెల్ల వా
రిని గూడ వారెరుగరు. రాజుగారి పక్షలో
మన్న సభ్యులలో శివస్వామయ్యరుగా రొకరు. ఆయన
మీదలెనే నల్లవాడు. ఈ జేతముననే పట్టినవాడు అని నేను
వారికి బోధింపగా వారికి సంతసము కలిగినది. రాష్ట్రపాలన
మున హిందూదేశ మొనర్చుటకు లెమ సభలో మనరాజుగారు
మన దేశీయు నొకనిని గూడ నేర్పరిచిరి. కావున మనరాజుగారు
మనరాజుగా రనిమించుకొనుటకు లెమవారుగానే ఆటలు వ్రా
సిరి. మనరాజుగారికి మన ముందు చాల్చు పేరుగలటం నల్లవారిని
గూడ వాయన సమాసముగ ప్రేమించుదున్నాడని వారు చెప్ప
సానిరి. ఈ రీతిగా వారు మనచిప్పి అంగ్లే దేశీయులతో గూడ
మాటలాడుదురో లేదో నామ తెలియదు. నేను విచారణ
చేయులేదు (మద్రాసు మెయిలు 28-4-15)

చందహారము.

[చిత్ర శంకరదీక్షితులు.]

శుభం ప్రకరణము.

అరేబిగా నమలాపురమున జుగిస విచిత్రహత్వము కారణమైన వీరభద్రుడును, లక్ష్మీకాంతముడును, వ్యాఘ్రనందనుమొనరించి, విశ్వనాథము, వారాహదాసును, కొండడిసి పెంటబెట్టుకొని, యాగ్రామమును విసర్జించి కోటిఫలిముగా విశాఖపట్నమునకు బ్రయాణమయ్యెనని వెనుకటి కథయందు జెప్పియుంటిమి. దానిలో దాననకు విశ్వనాథము తా నను సరించుచున్న యుత్తమును విశదీకరించుచుండెను.

“దామ! ఇప్పటికై నా సంగతి విధవయ్యా? మన చేతు
నాకే లేనిదిగా చిక్కినాలో తెలిసినదా?” అని యాత
ను గా దామ నడిచెను.

రాను తగిన సమాధానమువస్తే యా నోచింది, ఇం
భాగమునంతయు నభిముఖి బరహుని నాల్గి స్వల్పము,
వెల్లినావులను జూచి, తుద కానిది నున్నది ముఖ్యము
విశ్లేషాధ్యయముతో,

“ఇదిగో నీవు చేసిన తోధనలన్నీ తాదాగానే గొప్ప
గానో బోధనమనూడేదాని, యింకా త్ర మేమీ గోచరం
కాలేదు. వాళ్లు నీచేతులలో నేలలో చిక్కినాలో తెలియ
లేదు. అంతేకాదుండా, మీరభివృద్ధి ఘోషిస్తూనే వీసాడని
నీ నేలా విశ్వయించిందావు? వాళ్లారాత్రి ప్రయాణమవుతారని
నీకట్టు తెలిసింది?” అని తన మృదుమయనగల సందేహముల
నెల నెలడించెను.

“అండులూ కష్టమేమందోయి? ఎంతకోపం వచ్చినా, తండ్రినిన్న కొడుకుని, లోకమంటే యేమిటో తెలియని, అయినా యింట్లో చంపలేదన్న మాట లోకమూ సంగతి విచారితే నీకూ బోధ పడుతుంది అంటే కాదుండా, మా తల్లి మా కారణమేమో, యొక మోస్తరుగా, ఆడది ఉంటుందని మనకు నీకు చెప్పనే చెప్పాను. కనుక తల్లిదండ్రుల ఉండాలని నిశ్చయించుకొన్నాను. అయితే, శ్రీ, బంటరిగా అంతపనిచేయలేను. శ్రీ అపరిచేయడానికి తగినంతకారణం ఏదైనా ఉండాలి. తన రహస్యమేదైనా అన్నరవాడికి తెలిసి ఉండినాడు వెలిబెట్టుతాడని భయపడి ఆపనిచేసి, ఉండాలి. ఆమెకష్టమేమో ఉండాలి. అయితే సంగతి ఆలోచిస్తే, పథాయవా దాయంతికంత తరుమగా, అల్లరికాకుండా, మళ్లీ దానికి వీలులేదు. ఊరిలో, లక్ష్మీకాంతమ్మ చాలామంది మనిషి అని ప్రతీతిగదా? ఇక ఆమెట్టు ప్రకటన వాళ్లకన్నా అయివుండాలి. నేను ఫలానా అం వాళ్లకు తెలిసిందిగదా? సోమయ్యగారి పట్టుకొన్న తర్వాత, తిరిగి, ఆకోధనచేయ దానకెవరో విశాఖపట్నంనుంచి వచ్చారంటే అవిడమ అవిడ యిప్పుడికి మైసూరాని పైకిపోయాయి. నేనానీదని చెబు మూడుసార్లు తిరిగినాను. వీరభద్రుడున్న యింటినుండి, లక్ష్మీ కాంతమ్మ యింటిలోనికి పోవడానికి చాలావీలుంది. అందు చేతనే, భయంపుట్టి నా దానాడివారి నే, అవిడయింటికేగి తన నత్తే పంతులం చేశాడు. అయితే, వీరభద్రుడు చేసినాడని, నమ్మక మేమిటయ్యా అంటే, నేనా అవిక నెక్కి పరీక్షించి నప్పుడు, అక్కడ వేళ్లు రక్తమతో తడిసిపోతున్నట్లు కనబోలు గుర్తులుపడ్డాయి. నేనచ్చటనుండిపోయి, వీరభద్రునితో ఆక బయటా తుకబుట్టాచెప్పి, వాడి వేళ్లు పరీక్షించాను. ఆగుర్తులకు పీడినట్లు చాలా లక్షణాలు సమానంగా ఉన్నాయి. అట్లే వాడినే సరే మనంలా నేలలో పడ్డవని ఆలోచించి, వీరు తిరిగి కనబడక పోవుటచేత అనుమానంపుట్టి, ఆరాత్రి ఉదా యిస్తారని ఆలోచించి, బండితో బయలుదేరాను. విధికాలో నా బండినే కంసాలి మాట్లాడాడు. ఇంకెవన్న తేలికవ్యాపారముంటుందటోయి. బానూ! ఆరిగోయి చూశావు! ఆకనబడే క్రాజ్ రామ తేవాలయము. ఆ క్రాజ్ సప్తకోదాసి ఉండటూ. ఈవేళ అక్కడ స్నానంచేసి, మళ్లీ మధ్యాహ్నం బయలుదేరిపోదాం, ఏమంటావు?”

“అల్లాగేపోవచ్చును కాని,” “దొంగే తెలిసింది సాధిం
నావన్నమాట! కర్ణపికాచి వేర్వూర్నావచ్చును కావచ్చును”

వారల (దాక్షిణ్యము గ్రామముకు జేరి, ఆలయమును
బ్రక్కనానైపు ప్రతియన మకాముచేసి, పృథ్వీనైపుకము నొ
రింప నిర్మయించుకొని కూరకాయల గొనితెచ్చుటకై కొండప
నూరిలోని కంపి, తమ పామును నొకగదియందుంచి తాళు
తైచి నప్రగతావరితా స్నానము వాపరింప జోయిరి. ఆ
యము ప్రక్కనే నైపుగోదావరీయొద్ద. సప్తయును లాభి
కునిగొలువ రచ్చినప్పుడు తమ స్నానాథము గోదావరి కా
లను దెచ్చి, యచ్చట నొక తటాకముగా నేర్పరచి దా
కావాచువిడిరట.

కొండమాదిలోని వేగము. కొండలు చాల చురుకైనవి. తన యజమానులకు పరిశోధనలకుం దతడు తన దలచేకేమి లోకవిజ్ఞానముచేసేమి తోడ్పడుమందెడివాఁడనిచోవునప్పుడు పరులతో మెలగు నప్పుడును తన కనులను చెవులను తెరచియుంచుటయునని, యాతని యజమా యుత్తరువులలో ప్రథమముగదీని నాతడెట్టి బాగ్రత్తనొనరించుమందెడివాఁడు. తెరచియుంచినంతనే ఫలములేము. అయింద్రుడును లెండుట తుపయోగింపబడవలయునో మెలకుఁ జింతముపయోగింపవలయును. తన చుట్టుప్రక్కల సంగతుల పురుషులను పరిశీలించుటకును వివటకును నయ్యని సమగ్ర నుపయోగింపబడవలయును. కొండవీటి పరిశీలనాశక్తియందు ముగ్ధుకాదు. పురుషుల నొకసారి మోచిన నాతడు మఱవాడు కాదు. ఒక్కసారిగాంచినంతనే సాధ్యమైన తగాంచిన పురుషుని గుణముల నాతడు లెక్కింపకలుగుముల నాతని యజమానుని గురుత్వమున నాతనికి లభించినట్లు బహుమతేగి కూరలను దెచ్చుచు వారయందొక చార్యమును విని ఆయంశముల విశదముగా గ్రహించి, వడి నాత డానతియును జేరెను.

